

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır H.Əliyev

DİPLOMAT

www.Diplomata-kurdi.com

№ 14 (258) 14-20 Aprel, Nisan, sal 2014 **Həftəlik İctimai-siyasi qəzet** Qiyməti: 40 qəpik
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin **Rojnama heftename civakî û siyasî** Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman? Qədim Avropanın xaçpərəstləri, Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər, Qurtarmış İslamı çox ağır dardan! Yüz illər sındırmış göy məscidləri. Kürdün dərgahına daim baş əyər.
 Səbahəddin Eləğlı



Səh. 2

İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2014-cü ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilmişdir



Səh. 8

Barzanî: Kes nikare rê li ber ragihandina dewleta kurdî bigire



Səh. 7

Petrol ji bo bêrîka welatîyên Kurdistanê ye



Səh.14

Kışanak: Yeraltı ve yerüstü zenginliklerden pay istiyoruz



Səh.9

Mistefa bo BBC: Divê gerîlayên PKKê ji çiyê dakevin



Səh.7

İsmail Beşikci: Divê Kurd neteweperwer bin



Səh.14

Hewlêr'de yeni hükümet kabinesi netleşiyor!

Məsud Bərzani "kürd dövləti"ndən danışib

Səh. 3

Иракские сунниты создали новый альянс для борьбы против шиитской власти

Səh. 15

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Səh. 10-13

Obama KDP ve YNK'yi 'terör' listesinden çıkarıyor!

Səh. 14

Bərdə rayonunda müvəqqəti məskunlaşan Laçın rayon sakinləri ilə səyyar qəbullar keçirilmişdir

Səh. 7

Amerika li hember Kurdistanê paşde vekişiya

Səh. 8



Səh.6



Səh.6



Səh. 9



Səh.6

XEZAL

Serxweşiya şehîdan

Yawer: Ti şandekê wezaretê pêşmerge neçûye Misrê

EM HEVDURA XWEDÎ DERKEVIN

İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2014-cü ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilmişdir

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2014-cü ilin birinci rübünün sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunmuş iclası keçirilmişdir.

Prezident İlham Əliyev giriş nitqində 2014-cü ilin birinci rübündə də ölkəmizin dinamik inkişaf etdiyini, iqtisadiyyatın 2,5 faiz artdığını, ümumi daxili məhsulun səviyyəsinin yüksəldiyini, qeyri-neft sektorunun iqtisadiyyatdakı çəkisinin çoxaldığını bildirdi. Ölkə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi ilə bağlı tədbirlərin davam etdirildiyini, sosial məsələlərin həllinin diqqət mərkəzində saxlandığını, əhalinin banklardakı əmanətlərinin 20 faizdən çox artığını deyən dövlətimizin başçısı orta aylıq əmək haqqının da təxminən 7 faiz yüksəldiyini vurğuladı, valyuta ehtiyatlarının çoxalaraq hazırda 53 milyard dollar təşkil etdiyini diqqətə çatdırdı. Prezident İlham Əliyev qeyd etdi ki, ölkəmizin əsas iqtisadi parametrləri çox müsbətdir və bu mənzərə gələcəyə nikbinliklə baxmağa imkan verir. Birinci rübdə əhalinin tibbi müayinədən keçməsi ilə bağlı proqramın uğurla icra olunduğunu, son iki ayda dörd milyon insanın bu müayinədən keçdiyini deyən dövlətimizin başçısı üçüncü regional, o cümlədən Bakı və ətraf qəsəbələrin sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət

proqramlarının əhəmiyyətindən danışdı. İlin ilk üç ayında sahibkarlığın inkişafı, biznes mühitinin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlərin görüldüyünü deyən Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda investisiya mühitinin yüksək səviyyədə olduğunu, daxili investisiya-

böyük rəğbət yaratdığını qeyd etdi. İlin əvvəlindən etibarən xaricə səfərlərində, iştirak etdiyi beynəlxalq tədbirlərdə bir daha Azərbaycana verilən yüksək önəmin şahidi olduğunu qeyd edən Prezident İlham Əliyev ikitərəfli formatda görüşlərin də səmərəli keçdiyini vurğu-

vam etdirildiyini, ordumuzun müasir silah-sursatlarla təchiz olunduğunu bildirdi.

Sonra vergilər naziri Fazil Məmmədov, energetika naziri Natiq Əliyev, təhsil naziri Mikayıl Cəbbarov ilin birinci rübündə görülən işlər və qarşıda duran vəzifələrlə bağlı məruzə etdilər.

camın veriləcəyini bildirdi.

Ölkədə əhalinin sayının 9 milyon 500 min nəfərə çatdığını deyən Azərbaycan Prezidenti qeyri-neft sektorunun və sənayenin inkişafı ilə bağlı layihələrin icra edildiyini söylədi. Dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, yaxın vaxtlarda Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportunun yeni aerovalz kompleksini istifadəyə veriləcəkdir.

Bundan əlavə, paytaxtın gözəlləşdirilməsi, şəhər nəqliyyatının vəziyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı tədbirlər davam etdiriləcəkdir. Görülən tədbirlər ordu quruculuğunu da əhatə edəcək, bu sahədə infrastruktur layihələrinin icrası, o cümlədən Qarabağ müharibəsi əlillərinin və veteranlarının problemlərinin həlli diqqət mərkəzində olacaqdır.

Prezident İlham Əliyev neft-qaz sektorunda işlərin yüksək səviyyədə aparıldığını, TANAP və TAP layihələrinin icrasına başlandığını bildirdi, ətraf mühitin qorunması və ağacların qanunsuz kəsilməsinə dair hərəkətlərə son qoyulması ilə bağlı tapşırıqlarını verdi. Bu il ilk Avropa Oyunlarına hazırlıqla bağlı ölkəmizin həlledici mərhələyə daxil olduğunu deyən dövlətimizin başçısı Azərbaycanın bu beynəlxalq idman tədbirini Yay Olimpiya Oyunları səviyyəsində keçirmək əzmində olduğunu vurğuladı.



ların xarici sərmayələri üstələdiyini bildirdi. Dövlətimizin başçısı dedi ki, indi Azərbaycanın xarici dövlət borcu ümumi daxili məhsulun 8 faizini təşkil edir.

Bundan əlavə, ilin birinci rübündə Azərbaycan dünyada öz mövqelərini daha da möhkəmləndirmişdir. "Bizim xarici siyasətimiz açıqdır, prinsiplidir və beynəlxalq hüquqa, ədalətə söykənir", - deyən dövlətimizin başçısı bütün bunların ölkəmizə

ladı. Dövlətimizin başçısı Dağlıq Qarabağ münaqişəsindən danışarkən bildirdi ki, Ermənistanla qarşı çoxdan sanksiyalar tətbiq olunmalı idi. Çünki Ermənistan Azərbaycan torpaqlarının 20 faizini işğal etmiş, etnik təmizləmə siyasəti aparmış, BMT Təhlükəsizlik Şurasının dörd qətnaməsini pozmuş, Xocalı soyqırımını törətmişdir.

Prezident İlham Əliyev güclü ordunun yaradılması istiqamətində tədbirlərin da-

Prezident İlham Əliyev yekun nitqində sosial infrastruktur layihələrinin icrasının davam etdirilməsi, xarici investisiyaların ölkəmiz üçün prioritet təşkil edən sektorlara yönəldilməsi, sahibkarlığın inkişafına dəstəyin artırılması, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması ilə bağlı tapşırıqlarını verdi.

Dövlətimizin başçısı yaxın vaxtlarda kənd təsərrüfatında islahatların daha da dərinləşdirilməsi üçün yeni Sərən-

İlham Əliyev NATO baş katibinin yeni təyin olunmuş müavini qəbul etmişdir



Prezident İlham Əliyev NATO baş katibinin yeni təyin olunmuş müavini

Sorin Dukarunu qəbul etmişdir. NATO baş katibinin yeni təyin olun-

muş müavini Sorin Dukaru NATO-nun baş katibi Anders Foq Rasmussenin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. NATO ilə Azərbaycan arasında tərəfdaşlıq əlaqələrinin artıq 20 illik tarixə malik olduğunu vurğulayan qonaq bu əlaqələrin inkişafının önəmini qeyd etdi. Sorin Dukaru bildirdi ki, ölkəmizə səfərinin əsas məqsədi NATO-nun "Sülh Naminə Tərəfdaşlıq" Proqramının 20 illik yubileyində və eləcə də "Sülh və Təhlükəsizlik naminə elm" proqramı üzrə keçiriləcək informasiya gün-

lərində iştirak etməkdir.

Dövlət başçısı NATO-nun Brüsseldəki mənzil-qərargahında keçirdiyi uğurlu görüşləri, aparılan müzakirələri məmnunluqla xatırladı.

Əməkdaşlığımızın böyük tarixə malik olduğunu vurğulayan Prezident İlham Əliyev tərəfdaşlıq əlaqələrimizin müxtəlif sahələrdə, xüsusən enerji və Əfqanıstan ilə bağlı əməkdaşlıq sahəsində bundan sonra da davam etdiriləcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi.

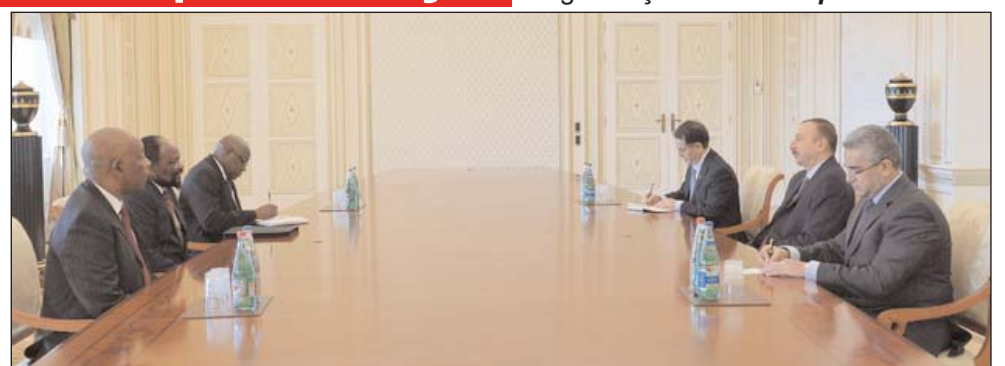
Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Anders Foq Rasmussenin salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını NATO-nun baş katibinə çatdırmağı xahiş etdi.

İlham Əliyev Zimbabvenin xarici işlər nazirini qəbul etmişdir

Prezident İlham Əliyev Zimbabve Respublikasının xarici işlər naziri Simbarəşe Mumbengegviyi qəbul etmişdir. Dövlət başçısı Zimbabvenin xarici işlər naziri Simbarəşe Mumbengegvinin ölkəmizdəki görüşlərinin məhsuldar keçəcəyinə və səfərin Azərbaycan ilə Zimbabve arasında ikitərəfli əlaqələrin inkişafı ilə bağlı yeni əməkdaşlıq sahələrinin müəyyənləşdirilməsi baxımından önəmli olacağına

inandığını bildirdi. Nazir Simbarəşe Mumbengegvi Zimbabve Respublikasının Prezidenti Robert Muqabenin salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. O, ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın müxtəlif sahələrdə inkişaf etdirilməsi üçün yaxşı imkanların olduğunu vurğuladı.

Dövlət başçısı Prezident Robert Muqabenin salamlarına görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını



Zimbabve dövlətinin başçısına çatdırmağı xahiş etdi. president.az

Məsud Bərzani "kürd dövləti"ndən danışır

Şimali İraq regional rəhbərliyin başçısı Məsud Bərzani Ərbil-Bağdad münasibətlərini "Sky News" telekanalının ərəb xidmətinə dəyərləndirib. Publika.Az – in xarici mətbuata istinadən verdiyi məlumata görə, Bərzani "Müstəqil kürd dövləti yoldadır" söyləyib.

Qeyd edək ki, kürd muxtariyyəti ilə mərkəzi Bağdad rəhbərliyi arasındakı neft anlaşılmazlığından ortaya çıxan böhran davam edir. İki paytaxt arasındakı



problemlər liderlərin bəyanatlarında da əks olunur. Ərbil ilə Bağdad hökuməti arasında yaşanan büdcə böhranı və neftin daşınmasından qaynaqlanan problemlərdən danışan M.Bərzani kürd bölgəsi ilə İraq arasındakı əlaqələrin konfederallığa doğru getdiyini deyib. Bərzani konfederallıqdan sonrakı addımın da müstəqil kürd dövləti olacağını vurğulayıb. Siya müşahidəçilər hesab edir ki, M.Bərzaninin "Sky News" xəbər kanalına verdiyi müsahibə Ərbil və Bağdad arasındakı problemlərin dərinləşdiyini göstərir.

"Hər kağızı bir yarpağa dəyişək" layihəsinin yekunu olaraq Balaxanı poliqonunda ağacəkmə aksiyası keçirilmişdir

toplanmış 78 min 810 kiloqram kağız məhsulu müqabilində 1

həmçinin özəl müəssisə və fiziki şəxslərin iştirakı ilə "Təmiz

kvadrat metr ərazisi yaşıllaşdırılmışdır. 1 ton kağızın istehsalı üçün orta hesabla 17 ağac kəsilir və bu kağızlar yararsız hala düşdükdən sonra tullantı poliqonlarına daşınır. Bununla da ağacların kəsilməsi ilə yanaşı, təbiətin, atmosferin çirklənməsi riski də artır. "Hər kağızı bir yarpağa dəyişək" layihəsi göstərmişdir ki, aksiya çərçivəsində toplanmış və təhvil verilmiş kağızın hesabına uzun illər ekoloji fəlakət mənbəyi kimi tanınan Balaxanı poliqonunu da yaşıllaşdırmaq mümkündür. Artıq bu ərazi tullantı sahəsini deyil, parkı xatırladır. sabunchu-ih.gov.az



min 576 ədəd ağac alınmışdır. Layihənin yekunu olaraq aprelin 5-də layihəyə dəstək göstərən dövlət qurumlarının, İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyinin və digər təşkilatçıların,

Şəhər" ASC-yə məxsus Balaxanı Tullantılarının Zərərsizləşdirilməsi Poliqonunda ağacəkmə aksiyası keçirilmişdir. Aksiya çərçivəsində Balaxanı poliqonunun 5 min

Aprelin 5-də Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın rəhbərlik etdiyi IDEA (Ətraf Mühitin Mühafizəsi Naminə Beynəlxalq Dialoq) İctimai Birliyinin, "ASAN xidmət" və "Təmiz Şəhər" ASC-nin birgə təşkilatçılığı ilə "Hər kağızı bir yarpağa dəyişək" adlı müştərək layihə başa çatmışdır.

Fevralın 3-dən başlanmış layihə çərçivəsində vətəndaşlar Bakı şəhərində fəaliyyət göstərən "ASAN xidmət" mərkəzlərinə xeyli miqdarda kağız təhvil vermişlər. Təhvil verilmiş hər 50 kiloqram kağız tullantısı müqabilində bir ağacın ekilməsinə imkan yaranmışdır. Ümumilikdə, üç ay davam etmiş layihə çərçivəsində

Bərdə rayonunda müvəqqəti məskunlaşan Laçın rayon sakinləri ilə səyyar qəbullar keçirilmişdir

Laçın Rayon İcra və qayğı göstərildiyini vurğulayan Rayon İcra Hakimiyyəti



Səlimovun növbəti görüşləri Bərdə rayonu ərazisində laçınlı məcburi köçkünlərin daha sıx məskunlaşdıqları yaşayış məntəqələrindən olan "Meşəçilik" yaşayış massivində və məcburi köçkünlər üçün salınmış 866 ailəlik qəsəbədə keçirilmişdir. Hazırda bu yaşayış məntəqələrində 134 ailə olmaqla, 507 nəfər laçınlı məcburi köçkün məskunlaşmışdır. Görüşdə Dövlət başçısı tərəfindən məcburi köçkünlərə daim yüksək diqqət

tinin başçısı Akif Səlimov ölkədə və rayonda aparılan geniş quruculuq və abadlıq işlərindən, məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli, mənzil-məişət şəraitlərinin yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərdən danışmışdır.

Hərbi vətənpərvərlik mövzusunda görüşdə iştirak edən məktəb direktorları və müəllimlərlə geniş müzakirə aparılmış, hərbi məktəblərə sənəd təqdim etmək istəyən

şagirdlərlə dərindən sonra əlavə olaraq imtahanlara hazırlanması üçün fənn müəllimləri ayrılması tapşırılmışdır. Görüşdə çıxış edən məcburi köçkünlər onlara göstərilən diqqət və qayğıya, yerlərdə mütəmadi görüşlərin keçirilməsi ilə bağlı ölkə başçısı cənab İlham Əliyevə minnətdar olduqlarını bildirməklə onları narahat edən bəzi problemlərin həllinə köməkliklə əlaqədar rayon rəhbərliyinə müraciət etmişlər. Xüsusilə çıxış edənlərdən ünvanlı sosial yardım təyin edilməsi, işlə təmin olunma, maddi cəhətdən köməklik olunması, xeyir-şər mərasimlərinin keçirilməsi üçün mağar və çadır verilməsi, müayinə və müalicə məsələləri ilə əlaqədar, həmçinin ali hərbi məktəbə qəbulla bağlı isə 2 nəfər müraciət edərək qaldırılan məsələlərin həllinə köməklik edilməsini xahiş etmişlər. Vətəndaşların müraciətləri din-

Türkiyə AKP-nin 2019-cu il ssenarisindən danışır

Türkiyədə diqqətlər prezident seçkiləri üçün baş nazir Rəcəb Tayyib Ərdoğan və prezident Abdulla Gül arasındakı razılaşmaya çevrildiyi bir vaxtda, hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının



(AKP) dəhlizlərində fərqli bir iddia səsləndirilir. Publika.Az - in "Cümhuriyyət" qəzetinə istinadən verdiyi xəbərə görə, baş nazir Ərdoğanın daha bir müddət gözləyəcəyi iddia edilir.

Ssenariyə görə, Ərdoğan daha bir müddət gözləyəcək, A.Gül yenidən prezidentliyə namizəd olacaq. 2019-cu ilin iyun ayında isə bələdiyyə, parlament və prezident seçkiləri birləşdirilərək keçiriləcək. Ərdoğanın namizəd olacağı prezidentlik seçkilərinin də bələdiyyə və parlament seçkilərinə birləşdirilməsi üçün 2019-cu ilin avqust ayında səlahiyyət müddəti başa çatan A.Gül istefa verəcək. Beləliklə, Ərdoğan prezidentliyə, Gül isə millət vəkilliyinə namizəd ola biləcək.

Ukraynada silahlar işə düşdü: Şiddətli döyüşlər gedir

Ukrayna DİN rəhbəri Arsen Avakov "Feysbuk" səhifəsində Donetsk vilayətinin Krama-



torsk və Krasny Liman şəhərlərində rayon milis şöbələrinin ələ keçirmək cəhdlərinin olduğunu bildirib. "Kramatorsk (Donetsk vilayəti). Hücum törədilib. Naməlum şəxslər rayon şöbəsini atəşə tutublar. Atışma davam edir. Krasny Liman (Donetsk vilayəti). Rusiya istehsalı olan AK-100 qısa lüləli avtomatlarla silahlanmış yaraqlılar rayon milis şöbəsinə hücum ediblər. Hücum milis qüvvələri və şəhər drujinaçılar tərəfindən dəf edilib", deyə nazir səhifəsində qeyd edib. Nazir həmçinin qeyd edib ki, rayon şöbəsi bir müddət əvvəl zəbt olunmuş Slaviansk şəhərində mobil rəbitə qüllələri yararsız hala salınıb. Həmçinin Təhlükəsizlik Xidmətinin inzibati binası mühasirəyə alınıb. /Musavat/

Günlərin birində Dəclə-Fərat cayları sahillərindən Mesapatomiyanı gəzmək üçün beş qardaş olub uzaq bir səfər hazırlığı ilə yola düzəldik. Uzun bir yolu bərabər keçdik. Çətinliyimiz də oldu, xoş günlərimiz də. Baharın tərəvətli ətrini, yayın isti nəfəsini, payızın leysan yağışını və qışın buz kəsən soyuğunu beş qardaş olaraq birgə yaşadıq. Bu yolda bürükdək də, yıxıldıq da, əzildik də, amma heç nəyə baxmayaraq qalxdıq, yolu muza davam etdik. Dəstəməzdə ən böyük Soran, ondan kiçiyi Goran, sonra mən Kurmanci, Ezdi və Zaza idi.

Mesapatomiyanın gözəl təbiəti öz füsunkarlığı ilə bizi valeh edirdi. Uzun yolçuluqdan sonra Ağrı

dağının ətəklərində yerləşən bir elatda Səid kişinin evində, bir müddət dincəlməyə qərar verdik. Bu dağ, başı buludlaradək uzanmış öz özəmətliliyi ilə digər dağlardan fərqlənirdi. Allaha təalının yaratdığı bu gözəlliklərdən zövq ala-ala günlərimizin necə keçdiyindən və ətrafımızda nələrin baş verdiyindən bixəbər idik.

Günlərin birində Ağrının başı üzərində bir qara bulud peyda oldu. Hələ atabablarımızdan dyduğumuz rəvayətlərə görə belə buludlar ilan formasında olardısı və külək it ulaması səslərini xatırladırdısı həmin buludlar hansısa fəlakətdən xəbər verirdi və həmin gün ziyanlıqın baş verəcəyi qaçılmaz idi.

Biz nə edəcəyimizi

S-EL

düşündüyümüz vaxt artıq buludlar sıxlaşmış, it ulamasını xatırladan küləyin vıyılması qulaqlarımızı batırırdı. Buludlar günəşin üzünü tutduğundan ətrafı qatı zülmət sarmış, ildırım-ların şaqıltısı isə ara vermirdi.

Birazdan güclü yağış başladı. Ağrının lap zirvəsindən başlanan sel, qarşısına keçən daş-qaya, çör-çöp parçalarını da özü ilə birlikdə üzərimizə gətirdi. Sel gücləndikcə Ağrının məğrur qəlbə parən-parça olmuş kimi dərin yarıqları evi elatın dağa ən yaxın olan hissəsində idi. Sel düz evin üzərinə istiqamətləndiyindən biz məcburi evi

tərk etməli olduq. Bayırda küləyin it kimi ulamasından,



Namiq Kamil Kürdoğlu

şimşəklərin şaqıltısından başqa heç nə eşidilmir, leysan yağışdan və zülmət qaranlıqdan isə bir-birimizi görə bilmirdik. Mən bütün bu səs-küy içərisində hara

getdiyimi, necə getdiyimi belə xatırlamıram. Səid kişi, Goran, Soran, Zaza və Ezdidən heç bir xəbərim yox idi. Sabahı günəş öz nurunu ətrafa səpəndə Ağrı dağının köksündəki yarıqlardan aydın görünürdü. Sel Səid kişinin evini yuyub aparmışdı. Elatda sahibsiz qalmış itlər ağız-ağıza verib ulayırdı. Elatla mənim durduğum yer arasında əmələ gəlmiş yarıqlar keçilməz olmuşdu. Arxamda görənəmlən ucsuz-bucaqsız çöllər Günəşin şüaları altında elə bil qızıl rənginə boyanmışdı. Önümdə yaranan xəndəyi keçə bilməyəcəyimi anlayıb, Səid kişidən, Sorandan, Gorandan, Ezdidən və Zazadan bir xəbər ala bilmədən geriye dönərək qızılı çöllərə üz tutdum. Özümə yurd-yuva elat

saldım. O, vaxtdan bir neçə il sonra eyni hadisəni yenidən yaşamalı oldum. Qızılı çölləri sel yuyub apardı. Elatım yerlə yeksan oldu.

Artıq yaşlanmışam bu illər ərzində tənhalıqdan, təklikdən, yad elatlarda, yad ellilərlə içərisində yaşamaqdan özümü, dilimi unutmuş duruma gəlmişəm. Amma yaşadığım xoş günlərimi, qardaşlarımı və mənə qardaşlarımdan edən o müdhiş günü heç unutmadım. Hələ də küləyin o it ulamasını xatırladan səsi qulağımdadır. Hələ də Səid kişinin elatdakı sahibsiz itlərin quyuqlarının paçalarının arasına sıxıb o üz bu üzə qaçması gözələrimin onunda bir acı xatirə kimi canlanmaqdadır.

(Əvvəlki ötən sayımızda)

Birinci yazı. Bakıda 1918-ci il mart hadisələri.

Daşnaklar müsəlmanları böyük dəstələrlə əsir alıb "Rekord" və Mailov teatrlarına qovub doldurdular. Lakin yolda güllələnlərin sayı hesabı yox idi. "Daşnaksütyun" partiyası guya əsirlərin toxunulmazlığını mühafizə edirdi. Lakin bu mühafizə yalan və məkrli idi. Ermənilərdən ibarət dəstələr qrupba qrup oraya gəlir və sağlam müsəlmanları seçərək onları binanın arxasına aparır və orada güllələyirdilər (ARD-SPIHA, f.277, siy.2, iş 26, v.5)

Vəhşiləşmiş ermənilər hətta öz tanışlarına da rəhm etmirdilər. Məsələn, martın 20-də (köhnə stillə) S.Lalaye erməni əsgərlərdən ibarət dəstə ilə Vorintsov küçəsində yaşayan həkim Bəybalı bəy Sulatanovun mənzilinə soxulmuş və revolverini çıxarıb onu öldürmüşdür. Həyatə düşən S.Lalaye müsəlman dalandarı, onun arvadını və iki yaşlı oğlunu da güllələmişdir. 30-dək silahlı erməni Məşədi Əhməd Rəhim oğlunun evinə soxulmuş 34.840 manat dəyərində qiymətli əşya oğurlamışdır. Məşədi Əhməd cinayətkarlar arasında qonşuları dərzi Haykı və dükənçi Yexuşu tanıdığıdır (D.Quliyev. Göstərilən məqaləsi)

Martın 31-də Bakının elə bir müsəlmanlar yaşayan məhəlləsi qalmadı ki, bolşevik-daşnak qanıqları orada vəhşilik törətməsin. Hadisələrin canlı şahidi Məhəmməd Muradzadənin təbirincə desək "fəryad, ah-əğzan sədası eşidilməz bir ev qalmadı" (M.Muradzadə. Mart hadisəyi əliməsi. B.1919, s.27). Şəhərin azərbaycanlılardan ibarət olan "Məmmədi" və "Zibilli dəre" deyilən məhəllələrinin əhalisi tamamilə məhv edildi. Bakıda ermənilərin etdikləri bu vəhşilikləri Kulna adlı bir xarici belə təsvir edir: "Ancaq müsəlmanlar yaşayan məhəllələrə hücum edən ermənilər adamları öldürür, qılıncla parçalayır, süncülərlə delik-deşik edir, evləri yandırır, uşaqları yanan evlərə atır, diri-diri yandırır. Üç-dörd günlük



südəmər uşaqları süngülərinə taxırdılar" (H.Baykara. Azərbaycan istiqlal mübarizəsi tarixindən. B. 1992, s.227-228). Daşnaklar hətta "hamilə qadınların (övrələrin) bətnlərində olan məsum səbiləri belə çıxarıb tufəng cidalılarına taxmışlar və xırda balaları divarlara mıxlamışlar" (Seyidağa Axundzadə. Mart hadisəsi və ya Nuru paşa ordusu tərəfindən Bakının işğalı. Bakı 1919)

Həm hadisələrin canlı şahidlərinin yazdıqlarından, həm də arxiv sənədlərindən, xüsusilə FİK-nin dindirmə protokollarından da gördüyümüz kimi müsəlmanların daha dəhşətli formada öldürülüb meyitlərinin iyrenc formada təhqir edilməsində erməni ziyalıları və kilse xadimləri bilavasitə iştirak edərək, onsuza insanlıq simasını itirmiş əsgərləri bu işə təhrük etmişlər.

Professor C.Həsənov FİK-nin sənəd və dindirmə protokollarına istinad edərək azərbaycanlı əhalinin

1918-ci ildə birləşmiş bolşevik-daşnak silahlı qüvvələrinin Azərbaycan xalqına qarşı törətdiyi Soyqırımı

qırılmasına rəhbərlik etmiş bəzi cəladların adlarını açıqlayır: "Bazamı ilə Nikolayevskinin kəsişdiyi yerə Mikoyan, Artak, Manuçorov, Akopov, Karamov, Ağamirov və başqa "qırmızı qvardiya"çılardan ibarət pulemyotçu dəstələri düzmüşdü ki, bütün tərəflərdən müsəlmanları atəşə tutsunlar. İçərişəhər qalasının alınması əməliyyatında N.Anaçenko başda olmaqla gəng Suren Şaumyan, Ovcıyan, Qalstyan, Sarkis, Qaber-Korn, Artak və başqa qırmızı qvardiyaçılar və əl iştirak etdilər". (C.Həsənov Göstərilən məqalə). Şahid ifadələrində həmçinin S.Lalayevin, Jorj Məlikovun, Dövlətovun, Xristofor Dildarovun, Ambarsum Məlikovun dinc əhalinin xüsusi amansızlıqla qətlə yetirilməsinə rəhbərlik etdikləri göstərilir. (SPIHDA, f.277, siy.2, iş 14, v.2)

Ermənilər elə azğınlaşmışdılar ki, hətta bolşevik və bolşevik əhvalruhiyyəli müsəlmanları da vəhşicəsinə öldürürdülər. Bununla bağlı N.Nərimanov yazırdı: "Müsəlman hətta bolşevik olsaydı belə ona aman vermirdilər. Daşnaklar deyirdilər "biz heç bir bolşevik tanıyırdıq, təkçə elə müsəlman olmağın kifayəti". Onlar kefi istədilər ki, adamı öldürsün, evləri dağıdır, xaraba qoyurdular... Bolşevizm bayrağı altında daşnaklar müsəlmanlara qarşı hər cür vəhşiliyə yol verirdilər. Nəinki kişilərə hətta qadınlara da rəhm etmirdilər" (C.Həsənov Ağ ləkələrin qara kölcəsi. B.1991 s.17)

Bu faktı Amerika tarixçisi S.Sünni də (mənsəçə yarıməni) təsdiq edir: "Daşnaklar müsəlman məhəllələrini talan edir, yandırır, əhalini qırırdılar. Hətta bolşevikpərəst əhval ruhiyyəli müsəlmanları belə ağına bozuna baxmadan qətlə yetirirdilər" (R.Əsədov. 1918-ci il mart faciəsi: bu gün üçün dərs. "Ayna" qəzeti 6 aprel 1996)

Daşnakların vəhşiliyi artıq elə həddə çatmışdı ki, şəhərin yəhudi, gürcü və rus əhalisi buna dözməyərək onlardan bu özbaşnalığa son qoymağı tələb edirdi. Ermənilər isə qırğına xitam vermək istəmirdilər. Onlar bir məqsəd - şəhərin bütün Zaqafqaziya öz sərvəti, nüfuzu və səxavəti ilə şöhrət qazanmış bütün müsəlman əhalisini qırmağı güdürdülər.

Arxiv materiallarına və şahid ifadələrinə istinadən ədalət naminə qeyd etməliyə ki, azərbaycanlıların bu faciəli günlərində yəhudilər onlara mənəvi dayaq olur və fəal yardım göstərirdilər. Elə bir yəhudi evi yox idi ki, orada az-çox müsəlman gizlədilməsin. Nədənə ermənilər yəhudilərə inanır və hətta onları "özlərininki" sayırdılar. Məhz buna görə yəhudinin bu sözləri deməyi kifayət idi: "Mənim evimdə azərbaycanlı yoxdur". Əksər hallarda ermənilər bununla kifayətlənir və

müsəlmanlar xilas olurdular (ARD-SPIHA, f.277, siy.2, iş 26, v.6)

Aprelin 1-də İMK artıq məsələnin həll edildiyini görüb yenidən ultimatumla çıxış edərək bildirdi ki, İMK-nin tələblərisaat 3-ə kimi qəbul edilməmə müharibə davam etdiriləcək.

Saat 4-də azərbaycanlı partiya və cəmiyyətlərin nümayəndələri



A.Aşurov, Ə.M.Topçubaşov, Molla Hacı Mir Möşün, Hacı Hüseyin Tağıyev, Əbdül Kazımzadə danışıqlar aparmaq üçün "Astoriya" məhmanxanasına gətdilər. Bir saat sonra Caparidzenin açdığı "sülh konfransın"da Fioletov, Dudin, Suxartsev, Erməni Milli Şurası tərəfdən L.Atabəyov, Ter-Mikaelyan və İranın Bakıdakı konsulu Həbibulla xan iştirak edirdi. İclasda rəhbərlik edən Caparidzenin baş verənlərə görə Musavat partiyasını ittiham etməsinə etiraz edən Ə.Kazımzadə bildirdi ki, törədilən faciəyə görə sovet qoşunları və daşnaklar məsuliyyət daşıyır. Aşağı saat 9-dək uzanan mübahisələrdən sonra ultimatum qəbul edildi. Ultimatumda aşağıdakı tələblər qoyulmuşdu:

1. Bakı fəhlə, əsgər və matros deputatları Soveti hakimiyyətinin qeyd-şərtsiz tanınması və onun səərəncamlarına tam tabelik.

2. Əksinqilabi "Dikaya diviziya" Bakı və onun rayonlarından çıxarılır, yerdə qalan başqa müsəlman əsgəri hissələri, habelə erməni milli qoşun hissələri ya Bakıdan çıxarılır, ya da tamamilə Bakı Sovetinə tabe edilir, əhalinin bütün silahlanma işi Bakı Sovetinin nəzarətinə keçirilir.

3. Bakı-Tiflis və Bakı-Petrovsk dəmir yolunun açılması üçün təcili tədbirlər görülür. ("Byulleten KRO q.Baku i yeqo rayonov.4 aprelyə 1918)

Burada maraqlı bir faktı qeyd etmək yerinə düşər. Vaxtilə Bakıda yaşamış (1895-1919), sonralar Berlinə mühacirət etmiş B.Baykov 1918-ci ilin mart qırğını ilə bağlı çap etdirdiyi xatirələrində (bolşeviklərin qırğını dayandırması ilə bağlı) göstərir: "Bolşeviklərin müsəlman əhalisinə qarşı törətdikləri cinayətlər iki rus piyada polkuna ağır təsir etdi. Onların sayı 8 min nəfərə çatdı. Bolşeviklər bu polkları Bakıda zorla saxlamışdılar. Polkun rəhbərliyi Şaumyan başda olmaqla bolşeviklərdən tələb etdi ki, bu gün (aprelin 1-də-A.İ.) döyüşlər dayandırılmasa onlar müsəlmanlar tərəfdən döyüşə girəcəklər. Bolşeviklər bu tələbdən sonra döyüşləri dayandırmağa məcbur oldular" (A.İsgəndərov. 1918-ci il mart qırğını tarixşünaslığı. B.1997, s.112)

Buna bənzər bir fakt FİK-in sənədlərində də əksini tapmışdır. Bakı şəhər sakini Kazım Əsgər oğlu Axundov ifadəsində göstərmişdir ki, ermənilərin dinc müsəlmanları qətlə yetirilməsinə yalnız 36-cı Türküstan polkunun tələbindən və

dənizçilərin hədələrindən sonra son qoyuldu. Matroslar tələb etmişdilər ki, əgər ermənilər müsəlmanları öldürməkdən əl çəkməsələr onda onlar şəhərin ermənilər yaşayan hissələrinə atəş açacaqlar. "Ərdəhan" və "Krasnovodsk" hərbi gəmiləri şəhərin şərq hissəsində yerləşən limana yaxın-

laşdı. Bundan sonra ermənilər atəşi və qırğını dayandırmağa məcbur olmuşlar. (ARDSPIHA f.277, siy.2, iş 14, v.51)

Lakin sülhün elan olunmasında qana bulanmış erməni əllərini dayandırmadı. Erməni və "sovet hərbi dəstələri" öz alçaq qanlı cinayətlərini davam etdirirdilər. Onlar hətta tüstüsü erşə qalxan "İsmailiyyə"dəki yanğını söndürməyə gələn müsəlman əhalisini yenidən atəşə tutdular. "Bakı şəhər müsəlman əhalisi üzərində zorakılıq işi üzrə Fövqəladə Təhqiqat Komissiyası sədrinin ədliyyə nazirinə məruzəsi" adlı sənəddə göstərilir ki, Doktor Tağıyev bolşeviklərin hakimiyyətinin tanınmasını təsdiq edən sənədi erməni əsgərlərinə göstərdikdə, onlar buna əhəmiyyət verməyərək bildirmişdilər ki, onlar daşnaklardır və bolşevikləri tanıyırlar. (Fövqəladə Təhqiqat Komissiyası sədrinin ədliyyə nazirinə məruzəsi-"Azərbaycan" qəzeti 17 oktyabr 1992). Erməni əsgərləri sülh bağlandıqdan sonra da müsəlmanların evlərini yandırır, onları öldürür və əsir aparırdılar. Maraqlısı budur ki, onlar həm də deyirmişlər ki, "erməni əsgərlərinin sülhlə işi yoxdur. Onlar hərbi əməliyyatları ancaq Daşnaksütyun partiyasının səərəncamı ilə dayandıracaqlar". (Yenə orada)

A.N.Kvasnik ifadəsində göstərir ki, "yalnız ertəsi günü, cümə axşamı bir neçə erməni cəzalandırıldıqdan, yaxud necə deyərlər, hətta güllələndikdən sonra rüsəyçi qanlı eys-işrətə xitam verildi. Sonrakı günlərdə qələbəni təntənə ilə qeyd edən erməni əhali küçəyə axışaraq, bir-birini "müharibənin udulması" münasibətiylə təbrik edir və şən-şən güllümsünərək öpüşürdülər" (ARD-SPIHA f.277, siy.2, iş 26, v.6)

Beləliklə Bakıda azərbaycanlıların soyqırımı aprelin ikisi gecə dayandırıldı. Üç gündən artıq davam edən bu soyqırımında əksəriyyəti qadın, qoca və uşaq olan 17 min günahsız insan bolşevik-daşnak güruhunun qurbanı oldu. (Tariximizin faciəli səhifələri: soyqırımı. Bakı 2000, s.15-16)

Qanlı mart faciəsinə inqilabi don geyindirmək üçün M.Əzizbəyov şəhərin onsuza boş qalmış müsəlman hissəsinə komissar təyin edildi. O, müsəlman əhalisinin şəhərdən çıxmasını və yerdəyişməsinə qadağan etmədə, bunun elə əhəmiyyəti olmadı. ("Byulleten KRO q.Baku i yeqo rayonov", 7 aprel

1918). Yerli dinc əhalinin qırğınından sonra imzalanmış saziş haqqında məlumat verən İ.Suxartsev riyakcasına seving içərisində elan etdi ki, "Musavat" firqəsi darmadağın edildi və Türkiyənin Bakı cəbhəsi alındı". ("Yeni Kafkasiya", 31 mart 1924)

1918-1920-ci illərdə Ermənistan hökumətində baş nazir də olmuş, daşnak liderlərdən biri olan O.Kaçaznuni yazırdı ki, bizim köməyimizlə Bakıda bolşeviklər "Musavat"ı darmadağın etdilər (1918-ci ilin martında), biz isə bolşeviklərin və rus elementlərinin köməyi ilə Bakını türktatara hücumundan qoruya bildik (O.Kaçaznuni. Daşnaksütyun bolşev neçeqo delat. B.1990, s.21)

Mart soyqırımından sonra Şaumyanın, Korqanovun və Avakyanın əmri ilə ermənilərdən ibarət Qafqaz "qırmızı ordusu" deyilən ordu təşkil olundu və bu orduya 17 yarımdan tutmuş əsla heç nəyə yaramayan ahıl ermənilərə kimi bütün erməni əhali cəlb edildi. Onlar qarət olunmuş, süngüdən keçirilmiş əhalini yenidən müsibətlərə düşürərək sifir yerli əhali hesabına yeyib içir və ayda 200 manat da məvacib alırdılar. Şəhərdə onlar üçün ən yaxşı müsəlman binaları tutulurdu, onlar həmin binalarda daim sərxoşluq edir və zurna çalıb şənəlirdilər. Təsədüfi deyil ki, FTK sədrinin ədliyyə nazirinə məruzəsində göstərilirdi ki, "müsəlmanlarla ermənilər arasında sülh bağlandıqdan sonra türklər Bakını mühasirəyə alana qədər ermənilər müntəzəm olaraq müsəlmanların öldürülməsini davam etdirirdilər. Müsəlmanları küçələrdə, şəhərdən ətraf kəndlərə gedən yollarda tutaraq güllələyir, meyitlərini quyulara və dənizə atırdılar". (Fövqəladə Təhqiqat Komissiyası sədrinin ədliyyə nazirinə məruzəsi-"Azərbaycan" qəzeti 21 oktyabr 1992)

Bakı qırğını 1918-ci il aprelin 2-də Zaqafqaziya seymində müzakirə olundu. Seymdə olan erməni və gürcü nümayəndələri həmin qırğının əsl mahiyyətini gizlətməyə çalışmışlar. Seymin daxili işlər naziri İ.Ramiaşvili bildirmişdir ki, bolşeviklərin Bakıdakı çıxışı əvvəlcədən düşünülen və Bakı şəhərində hakimiyyətlərini möhkəmləndərək bütün Zaqafqaziya hakimiyəti ələ keçirmək üçün irəli sürülən planın təsdiqidir. Lakin o Bakıda erməni-bolşevik silahlı qüvvələrinin dinc azərbaycanlılara qarşı törətdiyi qırğınlardan bir kəlmədə danışmamışdır. İclasda yalnız azərbaycanlı nümayəndələr məsələni kəskin qoymuşlar. Müsəlman sosialist blokunun nümayəndəsi A.Səfikürdski bolşeviklərin erməni qüvvələrinin qanlı əməllərinə son qoymağı üçün Zaqafqaziya Seymindən ciddi tədbirlər görülməsini tələb etmişdi. Ö, öz çıxışında bildirmişdi ki, "əgər Zaqafqaziya hökuməti mövcuddursa onda biz tələb edirik ki, bu tədbirlər qəbul olunsun".

(S.Sef. Göstərilən əsəri. S.145). A.Səfikürdski Müsəlman Bloku adından hökumət xəbərdar etmişdi ki, əgər Seym qətiyyətli tədbir görməyə onda biz özümüz onları (bolşevik-daşnak ittifaqını-N.H.) məhv edəcəyik. (A.Qalustyan İz istorii borbı tudyaxıxsa Qyandjinskoy (Yelizavetpolskoy) qubemii Azerbaydjana za Sovetskiy v l a s t . B a k u 1963, s.23)

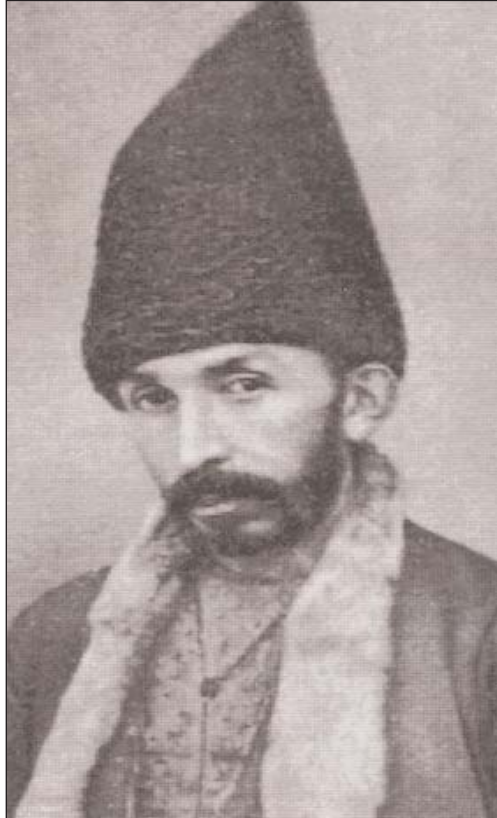
(ardı var)

Namiq Həsənov



Əvvəli ötən saylarımızda

Ə L A V Ə: Həmin günün sabahı ermənilərdən on dörd nəfər atlanıb şəhərdən kənarda yerləşən Yarma adlı yerə gəlir və müsəlmanların yolunu kəsir və onların gediş-gəlişinə mane olurlar. Müsəlmanlar əhvalatdan xəbərdar olan kimi bir neçə igid döyüşçü həmin yerə gələrək ermənilərin üstünə hücum edirlər. Ermənilər karıxıb hərəsi bir tərəfə qaçarkən onlardan üçünü öldürüb birini isə yaraladılar. Qaçanlar Qalaya gəlib erməniləri əhvalatdan xəbərdar etdilər. Dərhal qımdatların rəhbərliyi altında bir dəstə erməni Yel dəyirmanı adlanan qayanın üstünə gəldilər. Qayanın üstünə çıxıb durbinlə çay tərəfdən gələn müsəlmanları müşahidə etməyə başladılar. Axşama bir saat qalanda gördülər ki, bir ağır qoca müsəlman kişisi odun yüklənmiş atla gedir. Kişi oruc olduğuna görə atın quyruğundan tutub yavaş-yavaş addımlayırdı. Erməni quldurları qocanı güllə ilə vurub öldürdülər. At isə qaçıb yüklü halda kişinin evinə gəlir. Kişinin külfəti vəziyyəti belə gördükdə qorxuya düşüb tanış-bilişi köməyə çağırırdı.

**Mir Möhsün Nəvvab**

danışdı ki, Almanyanın dövlət xadimi və alimi mənə dedi ki, ermənilər ki, bu

və yun islandıqdan sonra ağırlaşdı. Keçə və yunun ağırlığı on batman idisə, su dəydikdən sonra iyirmi batman oldu. Dəvə yükü apara bilmədiyindən yıxıldı. Sahibi dəvəni o qədər vurdu ki, dəvə axırda öldü.

Qərək, ermənilərin belə nahaq qanlara bais olmaları, qəddarlığa və mürüvətsizliyə yol vermələri axırda onların özlərini məhv edəcəkdir. Məgər bunların içərisində idraklı, gələcəyi gören və allahdan qorxanları yoxmudur ki, uzaqgörənlik edib bu fitnə-fəsadlara bais olan və özlərinin xeyrindən ötrü ələmi xəsarətə düşər edənlərə öyüd-nəsihət verib onları düzgün yola qaytaralar. Bircə bunlardan sual edən yoxdur ki, ay ermənilər, vilayətdə alış-verişlə məşğul olduğunuz, zavod və karxanalar işlədiyiniz, pul və malınız əlinizdə, çoxunuz milyonçu olduğunuz halda və bir kimsənin sizə gözünün üstündə qaşın var demədiyiniz bir vaxtda Qafqaz vilayətinə saldıığınız bu fitnə-fəsadlar nə üçündür?

Padşah və böyükler yanında hörmətiniz olduğu, sözünüz eşidildiyi və xadimlərlə birlikdə gözəl-gözəl

zaru gıryan qalıb. Övrət-uşaqlar, tanınmış adamlar yuvası dağılmış, evləri və imarətləri tar-mar edilərək yandırıldığından tərki-vətən olub, külfətli və külfətsiz başqa vilayətlərə getməyə məcbur olmuş və onlardan bir çoxu səfil həyat keçirməyə məcbur olmuşdur.

Mən bilmirəm fitnə-fəsad törədir xalqı qırğına verən bu erməni quldurları o dünyada sorğu-sual zamanı adil Allaha nə cavab verəcəklər.

Bu qədər zülm, sitəmkarlıq, insafsızlıq və özbaşınalıqla bu əyalətdə bayrağınızı qaldırmaq istəyirsiniz. Lakin ona nail olmayacaqsınız. Bəli, o padşahlıq bayrağı ucalsarsa, əvvəl onun altına başı-gözü mismarlanmış, burnu-qulağı kəsilmiş, başları daş və çəkiclə əzilmiş, bədənəri zülm odu ilə odlandırılmış şəxslərin övladları gəlib sizdən sorğu—sual edəcəkdir. Bunu yəqin bilin ki, bu zülmərin əvəzi çox tezliklə onu törədənərdən çıxılacaq. Allah-təala da bu zülmələri törədənərdən rəhm etməyəcəkdir. Əlbəttə, bu zümləri edən quldurlardan tezliklə bu dünyada qisas alınacaq və axirətdə də onun cəzasını çəkəcəklər.

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Onlar kişini axtarsalar da, artıq gecə düşdüyündən qaranlıqda onu tapa bilmədilər. Səhəri gün gedib onun meyidini tapdılar və bu haqda divana məlumat verdilər. Sonra isə kəfəne tutub dəfn etdilər. Həmin kişi Səfərəlinin oğlu Qulu dəllək idi. Mərhumun qaradaşı hamıya bildirdi ki, ermənilər o biçarəni öldürəndən sonra qarnını yırtıb, başını daşla əzib, qulağını kəsib aparmışdılar. Vay olsun bu növ tayfanın əhvalına ki, Allah-təalanın məxluquna nahaq yerə belə zümlər edib, dünyanı rahatsız qoyub özlərini də zəlif ediblər.

ERMƏNİ TAYFASINA NƏSİ-HƏTLƏR

Əvvəla, bu tayfadan (erməni) sual edirəm ki, bu qədər mərdüməzərlik və nahəq qanlar tökməkdə, mülklərin və malların talan və tarac edilməsində və yanib xarabazarlığa çevrilməsində səbəb və mətəbiniz nədən ibarətdir?

Əgər məqsədiniz padşahlıq və kral olmaqdırsa, sizin bu təbiətinizlə və insafsızlığınızla heyhat ağla sığan şey deyil. Ağıllı və kamallı insanın sizin haqqınızda düşüncəsi belədir ki, belə səfeh hərəkətlərlə sizin tayfaya nəinki padşahlıq, heç koxalıq və kəndxudalıq da yaraşmır. Bu, dəfələrlə mötəbər dəlillərlə sübut olunmuşdur.

Birincisi budur ki, Allah-təala zalıma iqtidar və ixtiyar verməz. Əgər pişiyə qanad versəydi, quşların toxumunu yer üzündən kəsərdi. Hərgah dəvəyə və filə qanad versəydi, tamam damlar dağılardı.

İkincisi, özünü məlumdur ki, bundan əvvəl erməni tayfası çox idi. İlan kimi çölü yumşaq, içi zəhri-hələhil olduğundan, basdığını kəsdidiyəndən, mürüvətsizlikdə həddini keçdiyindən və başqa xalqlara rəhm etmədiyindən, o qədər belə insafsızlıq və zülmkarlıqlarla məşğul olduqlarından hansı millətin əlinə düşürdülərsə, əməllərinə görə onlara layiqli cəza verirdilər.

Ə L A V Ə: Bir mötəbər ziyalı mənə

cür yol tutub, çox tezliklə dünyanın üzündən yox olub, onlardan bir əsər-əlamət qalmayacaqdır. Siz (ermənilər) Allah-təalaya dua edin ki, sizlərə rəhmli və insafılı ürək, xoş niyyət, fitnə-fəsadlardan uzaq, gözəl əməllər qismət edərək, xasiyyətinizi dəyişdirsin və pis əməllərdən çəkindsin. Bəlkə, bu zaman insanlığa layiq sifətlər əldə edəsiniz. Yoxsa siz bu vəhşi təbiət və qəddarlıqla, beş-altı şahı banklara toplamaqla, fəqir-füqəranı aldadıb zorla onlardan beş-üç şahı qopardıb cibinizi doldurmaqla, biğınızı burub başınıza papaq qoymaqla və çiyinizə yapıncı salmaqla padşah olmaq mümkün deyil. Nahaq qanlar töküüb namərdliklə qəflətən insan məxluqunu öldürüb, burun-qulağını kəsib, başına nal çalmaqla və başqa növ vəhşiliklə böyük olmaq mümkün deyildir. Belə qəddar və vəhşi adamlar nəinki böyük olmaz, əksinə, o həmişə zəlif və bütün məxluqatın ayaqaltısı olar. Siz xalqınız içərisində əkdiniz qəddarlıq toxumunun tezliklə barını görəcəksiniz. Bununla siz başqaları üçün qazdığınız quyuya, yəqin edin ki, özünüz düşəcəksiniz.

Bir ağacın ki, meyvəsi zülm ola, Bir gün onun gövdəsinə balta çalacaqlar.

T Ə M S İ L: Bir dəvəyə sahibi həmişə duz yükləyib gətirib şəhərdə satarmış. Dəvə duz yükü daşımaqdan çox zəifləyirmiş. Bir gün bir tülkü ona deyir ki, əgər yükünün yüngül olmağını istəyirsənsə, sudan gedəndə bir bəhanə ilə çayın içində yat. Gör onda necə olacaqdır. Sabahısı gün dəvənin sahibi yenə ona duz yükləyib şəhərə tərəf yola düşdü. Çaydan keçəndə dəvə bəhanə ilə suyun içində yatdı. Duza su dəydiyindən şəhərə gedənə kimi yarı oldu. Yəni, su ilə əriyib yerə töküldü. Sahibi bunu görək sabahısı gün dəvəyə keçə və yun yüklədi. Dəvə öz hiyləsindən şadlanırdı. Elə ki, gəldilər çayın kənarına, oradan keçərkən dəvə yenə suda yatdı. Keçə

imarətləriniz olduğu və fəhlələr qabağınızda səf- səf durduğu halda, bu nə tüğyan idi ki, bu vilayətə saldıınız? Bir para cibkəsənlərin sözü ilə özünüzü və əhli-əyallarınızı min dürlü bərabər dünya edərək əli qoyunda zar və gıryan qoyub, özünüzlə bərabər dünya əhlini də tamam narahat edib, dərdü qəm dəryasına qərğ eləmişiniz.



Ayrı-ayrı şəhərlərdə və kəndlərdə ermənilərin bais olduğu fitnə-fəsadlar nəticəsində nahaq qanlar tökülmüş, hesabsız dərəcədə mallar talan və qarət edilmiş, hesabsız sayda imarətlər, dükənlər, karxanalar yandırılaraq viran edilmiş, minlərlə kişilər və övrət-uşaqlar öldürülmüş və yandırılmışdır. Bununla da onlar (ermənilər) hesabsız sayda övrətlərin dul və sahsız, uşaqların isə yetim, kimsəsiz qalmasına səbəb olmuşdular.

Qu quşu tükündən tikilən mütəkkələre baş qoyub söykənməyə naz edənler, şal və tirmə yorğan-döşəklərdə yatmaq istəməyən şəxslər indi bir köhnə paltonun içində üryan və

İBRƏTAMİZ ƏHVALAT

Bir gün mən (M. M. Nəvvab) bazardan keçərkən gördüm ki, xalq yığışib nəyəsə tamaşa edirlər. Yaxınlaşıb baxanda gördüm ki, Əbdül adlı bir kişi tələ ilə üç-dörd siçan tutub, yanına da bir şüşə neft qoyub, siçanların üstünə neft tökərək bir—bir yandırıp buraxırdı. Siçan od tutan kimi bərk qaçmağa başlayır və o daha da alovlanırdı. Bir az o yan-bu yana qaçdıqdan sonra yığılıb yanırı. Mən bunu görəndə əsəbiləşib o kişiye dedim ki, ay kişi, bu nə insafsız işdir ki, sən tutursan? Allahın məxluquna zülm edərək od vurub yandırırısan. Belə iş etmə ki, Allah-təalaya xoş gəlməz. Və bu zümlərin cəzasını tezliklə verər. Siçanları yandıran kişi mənə dedi ki, onlar mənim torbamı deşib zərər vurublar. Mən də gərək əvəzində bunları yandıram. Bundan sonra mən Əbdül kişidən ayrılıb evimə getdim.

Bu əhvalatdan bir neçə gün keçdikdən sonra siçanları yandıran Əbdül kişi bir şəxsə barıt satdığı zaman manqaldan bir qığılcım barıt torbasına düşür. Bir batmana qədər barıt od düşən kimi gurultu ilə böyük partlayış olub, dükandakı bütün malların hamısını havaya sovurur. Bu partlayışdan Əbdülün özü də od tutaraq siçanlar qaça-qaça yandığı kimi, o da qaça-qaça yanib həlak oldu. Onunla bərabər, iki nəfər də yanmışdı. Lakin onları ölümdən xilas etmək mümkün oldu. Əbdül kişinin həm özü öldü, həm də dükanı ilə bütün malları yanib məhv oldu.

Qərək, bu nəsihətamiz sözlərdən məqsəd odur ki, bəlkə, erməni tayfasının bir-iki nəfərinin qəlbine insaf nuru yol tapa, şeytan əməllərinə qulluq edən kəslərə nəsihət verib, onları tutduqları qeyri-bəşəri əməllərdən çəkindirə. Bəlkə, bundan sonra gördükləri bu əməllərin peşmançılığını çəkməyələr.

Ardı var

Tahir Süleyman

Petrol ji bo bêrîka welatîyên Kurdistanê ye

Serokê hikûmeta Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî wek serokê desteya danûstandina PDKê bo pêkanîna hikûmetê ligel şanda danûstandina Tevergera Goran û YNKê civiya. Nêçîrvan Barzanî ragihand ku bi wan ne xweş e ku pêkanîna hikûmetê bi vî awayî be, lê dixwaze ev derengketin derencama vê yekê be ku yekrêziyek di navbera aliyan de dirust bibe û hikûmeta yekrêzî ya niştîmanî pêk bê. Piştî vê civînê Nêçîrvan Barzanî bersiva çend pirsên Tora Medyayî ya Rûdawê dan.

Rûdaw: Piştî civîna we ligel Tevergera Goran hûn gihîştin çî encamê?

Nêçîrvan Barzanî: Yekem car civîna me ligel Goran bû. Piştî me civîn ligel YNKê kir. Bêguman pirs sereke pirs hikûmetê ye. Yekem tiştê ku eşkere ye, ewe ku ev hikûmet gellekî dereng ket. Bi rastî diviyabû zûtir pêkbihata. Lê bi nêrîna me, bi taybetî ya PDKê, bi me xweş e ku encama derengketina vê kabîneyê ew be ku em karibin hikûmetekê pêk bînin ku em hemû alî hev girtî bin û bi hevê hikûmetê pêkbînin. Her di vê çarçoveyê de jî ligel biraderên Goran û piştî ligel biraderên YNKê em civiyan. Niha em bêjin em gihîştine awayê dawî û peymanê, na, heta niha em negihîştine formeke dawî. Em ligel biraderên Yekgirtû û ligel Komeleya Îslamî jî dicivîn. Piştî wê bêguman li ber çavê me zelatir dibe ji bo pêkanîna kabîneya heştam. Nêrîna serkirdayetiya PDKê ewe ku divê hewl bê dayîn ku ev hikûmet di zûtirîn demê de pêk bê.

We ligel Goran behsa wezareta pêşmergeyan kir, ev bo Goran çareser bû?

Erê me ligel Goran behsa wezareta pêşmergeyan kir. Me behsa wezareten din jî kiriyê. Li gor me wek PDKê, ti hêla me ya sor derbarê wezaretan de nine, ji çî aliyekî jî aliyan re be, çî YNK, çî Goran û çî aliyan din.

Tevergera Goran dibêje eger pêşmergeyên hêza 70yî ya YNKê û 80yî ya PDKê ne ligel bin, ew wezarete wernagire. Bersiva we çî ye?

Yekkirina herdu hêzên 70 û 80yî yek ji erkên sereke yê wî kesî ye ku dibe wezîrê pêşmergeyan. Vêce ev wezîr jî çî alî be, divê yekem karê wî ew be ku hêzên 70yî û 80yî bike yek û bibin hêza pêşmergeyên Kurdistanê. Divê ev karê yekem ê wî wezîrê be ku dibe wezîrê pêşmergeyan.

Baweriya PDK bi tevergera Goran heye?

Nizanim mebesta te bi baweriyê çî ye. Ev siyaseta e û em herdu alî bi siyasatkirinê mijûl in. Tiştê jî me re girîng ewe ku me hemû hewl dane û em di vê demê de gellekî pişûdirêjî jî bûn, da ku Goran û aliyan din di hikûmeta Herêma Kurdistanê de beşdar bin. Di nêrîna min de ev pişûdirêjiya PDKê ligel hemû aliyan divê wiha bê wergirtin ku bi rastî jî hestkirina bi berpisyariyê û ji wê ye ku PDK baweriya wê bi wê heye û baweriya wê bi aliyan din jî heye, ku divê bi hevê dirêjiyê bidin vê proseya, vêce ev alî çî YNK, çî Tevergera Goran, çî Yekgirtûya Îslamî, çî Komeleya Îslamî û aliyan din jî bin.

Hûn ligel YNKê gihîştin ti biryarê, ku di hikûmetê de beşdar bin?

Ew bijardeyên li ber me bûn me diyar kirin û me doz kir ku bi zûtirîn demê de bersivê bidin. Em çaverêya wê yekê dikin ku

YNK di van du rojan de bersiva me bide.

Eger bersiva wan ew be ku yan wezareta hundirû yan wezareta pêşmergeyan divê ji bo YNKê be, eger na ew di

hikûmetê pêk bînin. Cenabê serokê Herêma Kurdistanê ciddî ye di vê yekê de ku divê hemû hewl bînin dan, da ku hikûmet zû pêk bê.

Di vê demê de Amerîka û



hikûmetê de başdar nabin. Hingê bersiva we çî ye?

Bi ti awayî em pêkanîna hikûmetê dereng naxin û nêrîna me ewe ku hikûmet dereng nekeve û tiştê jî me re girîng ewe ku hemû alî hest bi wê yekê bikin ku di proseya de ne. Bila nekeve bala aliyekî û hest jî neke ku di vê meseleyê de xesirî ye. Li cem me ya girîng ev e. Helbet em hemû hewlên xwe didin, da ku hemû alî di hikûmetê de beşdar bin û ew hestê wan hebe ku di vê proseya de serketî ne. Êdî di encamê de divê çî wezarete wergirin, ew divê li ser wan danûstandinên ku niha dikin.

Çend rojên din hikûmet pêk tê?

Em hêvîdar in di zûtirîn demê de ev hikûmet pêk bê. Lê nikarim bêjim di filan rojê de, yan di vê demê de pêk tê. Lê hêvîdar im em karibin di zûtirîn demê de

Îranê hewl dan ku bi roleke navbeynkariyê di navbera Hewlêr û Bexdayê de rabin, da ku pirs budceyê çareser bibe. Ev hewl gihîştine kû derê?

Di destpêkirina pirs budceyê de, ji bo ku em niyazpakîya hikûmeta Herêma Kurdistanê nîşanî hemû aliyan bikin, me doz kir ku em amade ne rojane 100 hezar bermîl petrol bêyî merc bidin Iraqê, di rêya Somo re bifiroşe. Li kêleka vê jî em hewl bidin demeke dirêj bidin danûstandinê ligel Bexdayê, da ku em bigihîjin encamê li ser tevaya proseya hinardina petrolê. Em amade bûn ku 01.04.2014ê vê petrolê bişînin derve, lê borî şikestin. Mixabin li gellek deveran karên teroristî bûn û borî şikestin. Niha em ligel Bexdayê mijûlên dîtina rêyekê ne ku em karibin vî 100 hezar bermîl, ku me soz daye wek niyazpakîya

hikûmeta Herêma Kurdistanê bidin xuyanê, em bişînin. Lê tiştê girîng heta niha budceya Herêma Kurdistanê ji Bexdayê nehateye şandin û me pêşî jî got û em dubare jî dikin, pirs karta budceyê û birîna qûtê xelkê, mûçeyê xelkê bi nêrîna me karekî gellekî ne li cih e, ku ji aliya Bexdayê ve dibe û em hêvîdar in Bexda di vê yekê de têbigihije ku ev bi ti awayî ne guncawî qebûlkirinê ye ji aliyan hikûmeta Herêma Kurdistanê ve û eger em dixwazin Iraqê yekbûyî, Iraqê xweşguzer ji bo hemû xelkên Iraqê hebe, nabe karta budceyê wek guşarekê li ser hikûmeta Herêma Kurdistanê bikarbîne.

Zanyariya me heye ku di van çend rojan de hûn li Tirkîyê bûn. Ev serdan ji bo çî bû û encama wê çî bû?

Na. Zanyariya we ne rast e. Hêj neçûme.

Di dema kampanyaya hilbijartina Kurdistanê de we ragihand ku eger petrola Kurdistanê bê firotin, beşek ji dahatê yekser digihîje welatîyan. Niha jî hûn li ser vê sozê ne?

Heta niha em li ser vê soza xwe ne. Lê heta niha bi kirdarî me nikaribû bigihîjin vê qonaxê. Pirs petrolê ne ewqasî hêsan e. Pişûdirêjiyê dixwaze û bêhnfirehiyê dixwaze. Lê em bi pêşerojê geşbîn in û bi serketina vê siyaseta ku me li hikûmeta Herêma Kurdistanê daye ber xwe. Bêguman eger proseya firotina petrolê destpêkir, siyaseta me her wan diruşman divê û wan sozan divê, ku berê me dane xelkên Kurdistanê û em dibin pabendên sozên xwe.

Wate, eger petrol hat firotin, beşek ji dahata wê ji bo bêrîka xelkê ye?

Erê, ji bo bêrîka welatîyên Herêma Kurdistanê ye.

Hewlêr (Rûdaw)

Nivîskar û Civaknas İsmail Beşikci ku zêdetirê jiyana xwe ji ber xebat û lêkolînên li ser kêşeya Kurd li girtîxaneyên Tirkîyê de li ser bir, hevpeyvîneke taybetî li gel tora medyayî BBC ya beşa Tirkî kiriyê û têda kêşeya Kurd, bi kêşeya ax û kêşeya dewletê da zanîn. Nivîskar û Civaknas İsmail Beşikci ku zêdetirê jiyana xwe ji ber xebat û lêkolînên li ser kêşeya Kurd li girtîxaneyên Tirkîyê de li ser bir, hevpeyvîneke taybetî li gel tora medyayî BBC ya beşa Tirkî kiriyê û têda kêşeya Kurd, bi kêşeya ax û kêşeya dewletê da zanîn. İro li Yekîtiya Ewropa de ku 27 endamên wê hene, welatên wekî Luksemburg, Malta, Qibris nifusa wan dewletan nêzikî niv milyone. Dema mirov temaşa Rohhilata Navîn dike nifusa Kurdan ji 40 Milyonan zêdetirê, lê belê çima statuyeke Kurdan tûneye? Li Konseya Ewropa jî ku 47 endamên wê hene, welatên wekî San Marino, Monaco, Liechtenstein, Andorra çar dewletên cûda ne lê statuyeke Kurdan tûneye. Lê belê dema ku teror tê gotin navê Kurdan derbas dibe. Nîzama navdewletî nîzameke dijî Kurdane. Li Londonê herî dawî sala 2012 an de Olimpiyat hatin çekirin. Ew Kurdên ku xwedî wê nifusa zêde li nava malbata navdewletîya cihanê de bêpare. Avustralya, Zelanda Nû û li navbera wan de dewletên bi navê Tavalu, Vanuatu heye. Nifusa yekî 10.000 û ya yê din jî 15.000 e. Her wiha ev dewlet endamê Neteweyên Yekgirtî ne. Her wiha Beşikci dide zanîn ku heta roja îro jî

İsmail Beşikci: Divê Kurd neteweperwer bin

nîzama navdewletî dijî neteweya Kurde. Her wiha Beşikci li ser pirs roj-



namevan ya ku (Gelo hun siyaseta Amerika ya li Rohhilata Navîn jî dijî Kurdan dibînin?) Beşikci wiha bersivê da:

Amerika li sala 2003 an de xwe tevî Iraqê kir, di encama wê tevîbûnê rejîma Saddam Husên rûxa. Li Başûrê Kurdistanê pêşiya Kurdan vebû. Kurdan li Başûrê Kurdistanê Hikûmeta Herêma Kurdistanê damezrandin. Eve statuyeke. Ez bawerim ev yek dê bandorê li ser Bakûr, Rojava û Rohhilat jî bike. Di tevîbûna Amerika ya sala 2003 an de li Iraqê valahiyek pêkhat. Kurd jî vî valahiyê sûd wergirtin û li Başûr Kurdan Hikûmeta Herêma Kurdistanê damezrandin.

Desthilata Erbilê ne desthilateke dewleteke neteweyîye. Beşikci di derbarê serxwebûna Başûrê Kurdistanê de dibêje:

Ewder ne tevahiya Başûrê Kurdistanê ye, hê jî hinek ax hene ku pêwîste vegerin ser Kurdistanê. Kurd xwe bi xwe rêvedibin. Artêşa wan û parlamentoya wan heye, dibistanên wan û zanîngehên wan heye. Lê helbet serxwebûn jî ji wan gelek girîngê. Beşikci rexne li ser projeya xweseriya demokratika BDP girt û got:

Ji bo çareseriya kêşeya Kurd pêwîste statuyeke Kurdan hebe, Kurd bi xwe bibin xwediyê biryara paşaroja xwe, helbet divê Kurd di zimanê dayikê de perwerdehiya xwe bikin. Gelo projeya xweseriya demokratika BDP van daxwazan bi cih tîne? Beşikci dibêje: Nexêr. Eger nekaribe bibe dewleteke neteweyî, herî kême divê çareseriyê federasyonî pêkbê û Beşikci dibêje: Nexêr, daxwazên wan bi cih nayne. Divê federasyon pêkbê. Divê sînor bêne eşkerekirin ku wan mafê rêvebirina xwe jî hebe. Helbet divê sînor hebe.

Federasyon li gor raya min gelek girîngê. Federasyon bûyereke sînorê ye. Em dibêjin divê Kurd xwediyê mafê rêvebirina xwe bin. Ka li kuye? Divê sînorek li wir hebe. Li nav sînoreke diyarkirî de divê xwe bi xwe rêvebibin. Herî kême divê federasyonê hebe û eve jî gelek girîngê.

Herî kême divê daxwaza federasyonê bikin. Em bibêjin ku li Rojava Kurd heye, li Kurdistanê eger federasyonê çêbibe, mafê Kurdên ku li Rojava ne wê çî bibe, mirov dikare daxwaza mafên wan bike. Eger federasyon çênebe li Rojava jî mafên Kurdan nikarin biparêzin û eve jî zehmete.

Her wiha Beşikci rexne li ser hewldan û têkoşîna Kurdan ya bi navê Demokratîkkirina Tirkîyê dike û dibêje:

Tu wekî Kurdekî divê tu daxwaza mafên xwe bikî. Kurd divê li vê Herêma de bibin xwediyê mafê xwe bi xwe rêvebirinê. Eger tu bi xwe bikaribî xwe bi xwe birêvebibî, wê demê mûmkune ku Tirkîyê jî bibe welateke demokratîk. Lê wekî Kurdekî divê tu nebêjî ez çawa dikarim Tirkîyê bikim welatekî demokratîk nekevî nava van hewldanan û têkoşîna biki.

Bila em temaşa tevgerên rizgarîxwaziyên neteweyîyên cihanê bikin. Wekî mînak Ereben Filistinî dibêjin divê em dewleta Israîliyan demokratîk bikin? Li salên 60 an de li Vietnamiyên ku dijî Amerikayê şer dikirin, tu carî Vietnamiyân digotin divê em Amerikayê demokratîk bikin? Li têkoşîna Cezairê de, tu carî Cezairiyân gotin divê em dewleta Fransa demokratîk bikin? Bi tenê mijûlî rizgarkirina dewleta xwe bûn.

Şiroveya HDP: Ez HDP bi nîrx û hêja nabînim.

Amerîka li hember Kurdistanê paşde vekîşiya

Hejmerek ji Parlementerên Amerîka doh înhê pêşniyarekî pêşkêş kiriyê ku navê Partiya Demokrata Kurdistanê û Yekîtiya Nîştimaniya Kurdistanê ji lista rêxistinên terorîstiyên Amerîka derbixwe û pêşniyar ji aliyê Hikûmeta Barack Obama ve tê piştgirî kirin. Hejmerek ji Parlementerên Amerîka doh înhê pêşniyarekî pêşkêş kiriyê ku navê Partiya Demokrata Kurdistanê û Yekîtiya Nîştimaniya Kurdistanê ji lista rêxistinên terorîstiyên Amerîka derbixwe û pêşniyar ji aliyê Hikûmeta Barack Obama ve tê piştgirî kirin.



Jhon Mc Cain û Robert Menîndîz Endamên Encûmena Pîrên(Kongres) Amerîka bi niyazî sînorek ji bo wan biryarên ku dema wan li ser çûye deynin ku li sala 2001 an de hatibûn derxistin. Mc Cain li vî derbarî de got: Dema ewe hatiye ku li muamelekirina li gel Partiya Demokrata Kurdistanê û Yekîtiya Nîştimaniya Kurdistanê rawestî ku qasê ew bi navê terorîst hatibûn ragihandin, ji ber ku ew biryar li gel helwesta hevpeymanên me yên Kurdan li hev nagire ku ew hêza aramiyê ne li navçeyê da û çendîn sale piştgiriya Amerîka dikin.

Wekî tê zanîn Mesûd Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê ji ber wê sedemê serdana xwe ya li gel Barack Obama Serokê Amerîka li Koşka Spî betal kiribû û gotibû heta Amerîka wê şaşiya xwe rast neke ez serdana Amerîkayê nakim.

PYD di nav çewtiyeke mezin de ye

Ger PYD bi mantiqa ku hemû hêzên xeynî xwe tasfiya bike wê hikmê li baûrê rojavayê Kurdistanê bike tevdi-gere, di nav çewtiyeke mezin de ye. Ew bingeha PYDê ya dîplo-matîk, aborî, leşkerî û siyasî tune ye ku bi tena serê xwe hikmî baûrê rojavayê Kurdistanê bike. Sedema herî mezin a bi dezenformasyonan êrişkirina wan a rêvebirîya baûrê Kurdistanê ew e ku hêzên statukoperest ên herêmê destekteyî netewî yên Kurdan hezim nakin û PYD jî politikayên xwe di bin tesîra wan hêzan de bi rê ve dibe.

Ger di paşerojê de ev kampanyaya xerab kirinê ku li ser medyayê li baûrê Kurdistanê dibe ber bi pevûnên leşkerî ve biguhere, berpîrsyarên wî ew kesane ku li hember PYD û politikayên wî yên şaş li çepika dixan an bê deng dimînin.

Di demeke ku li herêmê ew qas rûdanê dibin, Kurdên xwedî wîdan, hekarîtên kesên ku di bin tesîra propagandaya qirêj a medyaya PYD dimeîne dimînin û ji xwe re dibêjin em rewşenbîr in, muhalîf in ku li Serok Barzanî dikin wê tu carî ji bîr nekin. Di nav demê de em bûn şahid, kesên ku di wextê xwe de hekarîtan li Serokê Nemir Mele Mistefa Barzanî dikirin, dûre çawa wî bi pesindayîne derdixistin ezmana.

Em îro careke din dibin govanên wê rewê ku peyva "Dîrok ji du-careyan pêk tê" careke din rast derdikeve. Ew kesên ku Serok Barzanî bi tohmêten neheq rexne dikin, divê tiştekî i bîr nekin. Dibe ku hun di bin bandora hin kesan mabin lê di şexsê Serok Barzanî de tiştê ku hun êriş dikin û biûk dixin; di eslê xwe de destekteyî netewî yên Kurdan e û hun bi vî helwesta xwe herî zêde desthilatdarê ku Kurdistanê dagir kirine dilşad dikin. Ez li vî derê dixwazim ji we re bibîrxistinê girîng bikim, ji kerema xwe re gotinên min nêş bigirin.

Ger hun difikirin ku ewê PYD bi tena serê xwe hukmê li baûrê rojavayê Kurdistanê bike, hun di nav çewtiyeke mezin de ne. Ji ber ku ev tişt wê tu carî Ê NEBE. Li baûrê rojavayê Kurdistanê partiyên cuda jî hene û bingeha wan a civakî hene. Wek ku kesên baûrê rojavayê Kurdistanê nas dikin jî dizanin, şikleke rêvebiriyê ku vî bingehê temsîl neke ne mimkun e ku hebûna xwe bidomîne.

Serhat Mêrdînî

Barzanî: Kes nikare rê li ber ragihandina dewleta kurdî bigire

Hewlêr (Rûdaw)- Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî diyar kir ku dewleta kurdî ya serbixwe di rê de ye û ragihandina serxwebûnê mafekî siruştî yê Kurdan e.

Barzanî di hevpeyvînekê ligel televîzyona Skynews a erebî de behsa avakirina dewleta kurdî ya serbixwe kir û got "Kes nikare rê li me bigire ji bo ku em serxwebûna xwe ragihînin ji ber ev mafekî me yê siruştî ye".

Lê Barzanî diyar kir ku ew dixwazin hemû tişt di rêya diyalogê re pêk were. Serokê Herêma Kurdistanê herwiha

got "Em naxwazin ligel ti aliyekî têkevin şerên xwînî, lê pîrsa serxwebûnê mafekî gelê Kurd e û nabe wek tome-



tekê mamele bi vî pîrsê re bê kirin".

Derbarê rewşa niha ya Iraqê de, Barzanî bal kişand ku êdî çend parêzgeh ji bin kontrola dewleta Iraqê derketine û hikûmeta navendî jî desthilata wê li ser piraniya navçeyên Iraqê nemaye. Li ser guhertinên ku niha li navçeyê çêdibin, serokê Herêma Kurdistanê got "Ev guhertin ji encama rastkirina hin rêkeftinên navdewletî û herêmî ne û herwiha ji bo ku ew şaşîtiyên mezin ên di Sykes Picot de nemînin ku di diyarkirina sînorê wêlata û herêman hatine kirin.

"Em qebûl nakin hêzek bi tenê Rojava hukum bike"

AVESTA KURD - Jêderêre taybet ya nêzîkî PKK ji malpera AVESTA re ragihand ku hefteya derbasbûyî, nûnerê taybet yê PKK Heme Emîn Pêncwînî, bi serdanete taybet û nehênî, li Hewlêrê çûye serdana serokwezîr Nêçîrvan Barzanî. Bi riya şander û navbênkarê xwe Pêncwînî, PKK nameyeke di derbarê Rojavayê Kurdistanê de ji serokwezîr Nêçîrvan Barzanî re şandiye.

Di wê nameya xwe de PKK ji Barzanî helwest û nêrîna xwe di derbarê Rojavayê Kurdistanê de aniye ziman û ji herêma Kurdistanê xwestiye ku bi şeweyekî adîlane nêzîkî

rojavayê Kurdistanê bibin û alîgiriya aliyekî li dijî aliyekî din nebin. Nêçîrvan Barzanî jî, helwesta xwe ji şander û navbênkarê PKK re dubare kiriyê û gotiyê gelê Kurd li rojavayê Kurdistanê çî biryarê bistîne ew piştgiriya dikin û ew midaxeleyî nava kar û barê wan nakin, lê ew qebûl nakin ku aliyek bi hêza xwe ya leşkerî xwe li ser rojavayê Kurdistanê ferz bike û weke ku rojavayê Kurdistanê milkê wê be tevbigere, mebest ji wê hêzê PYD ye, ku PKK ew li rojavayê Kurdistanê di sala 2003 de ava kir.

Di hevdîtinê de ku nêzîkî 90 deqeyan dirêj kir, gotiyê

ku piştgiriya wê yekê dikin ku Kurd li rojavayê Kurdistanê mafê xwe yê netewî bi



PKK NÛNERÊ XWE ŞANDE CEM NÊÇÎRVAN BARZANÎ

destxînin û ji bo vî yekê jî Kurdên rojava bi şeweyekî hevbeş çî biryarê bidin ew weke hikûmeta herêma Kurdistanê ligel wan mafan in û piştgiriya jî dikin.

Nêçîrvan Barzanî her

wiha diyar kiriyê ku ew dixwazin li rojavayê Kurdistanê hemû partî û rêxistinên Kurdî bi hev re herêma xwe îdare bikin, neku tenê aliyek

bi hêza xwe ya leşkerî li aliyên din yê siyasî zorê. Navbênkarê PKK, mesa-ja Nêçîrvan Barzanî rakiriyê û berê xwe daye Qendîlê ji bo ku bigihîne rayedarên PKK.

Li ser rewşa ku gelê me di nav re derbas dibe, nêrînen xwe bi hev re parve kirin. Em bi her awayî jî piştgiriya dixwazin. Di qada navneteweyî de ezmûnên YNK'ê hene û ji yên PYD'ê zêdetir in. Ji bo em bikarin sûtê ji ezmûnên wan jî wer-gerin. Nêrînen wan jî di vî çarçoveyê de bûn."

Li ser pîrsa 'Di wan hevdîtinan de YNK'ê ti helwestek li ser kolandina xendeqan nîşan neda?' hevserokê PYD'ê wiha got: "Me li ser vî mijarê neaxivî. Lê helwestên YNK, Tevgera Goran û PÇDK'ê li dijî vî yekê ne. Ez di wê baweriyê de me hinek çalakîyan bi hev re organize dikin." Hevserokê PYD'ê Salih Mûslîm li ser pîrsa 'Ti hevdîtinên we ligel PDK an jî hikûmeta Herêma Kurdistanê çênabî?' wiha got: "Ti hevdîtinên me çênebûne. Di bernameya me de tine ye em hevdîtinêk wiha çêkin." Rûdaw - DIHA

Li ser rewşa ku gelê me di nav re derbas dibe, nêrînen xwe bi hev re parve kirin. Em bi her awayî jî piştgiriya dixwazin. Di qada navneteweyî de ezmûnên YNK'ê hene û ji yên PYD'ê zêdetir in. Ji bo em bikarin sûtê ji ezmûnên wan jî wer-gerin. Nêrînen wan jî di vî çarçoveyê de bûn."

Li ser pîrsa 'Di wan hevdîtinan de YNK'ê ti helwestek li ser kolandina xendeqan nîşan neda?' hevserokê PYD'ê wiha got: "Me li ser vî mijarê neaxivî. Lê helwestên YNK, Tevgera Goran û PÇDK'ê li dijî vî yekê ne. Ez di wê baweriyê de me hinek çalakîyan bi hev re organize dikin." Hevserokê PYD'ê Salih Mûslîm li ser pîrsa 'Ti hevdîtinên we ligel PDK an jî hikûmeta Herêma Kurdistanê çênabî?' wiha got: "Ti hevdîtinên me çênebûne. Di bernameya me de tine ye em hevdîtinêk wiha çêkin." Rûdaw - DIHA

"Gelê Kurd wê PDK efû neke"

heye, ev jî nêzîkatiyekî şaş e. Em dixwazin gelê me bi



hev re û bi yekîtiyekî xurt li hemberî neyarên xwe rawestî, neku bi dolaran û fermanan bibin yek. Yekîtiya ku heta niha çêbûyî, tiştên wiha di nav de tine ne. Lê ev jî gel dîr ketine û ne di xema gel de ne. Gelê Rojava dîroka xwe ji nû ve dinivîsîne û ew jî ji vî yekê dîr in.

Dixwazin keda gel bidizin an jî dixwazin xwedî li tiştêkê derbikevin ku neyê wan be." Muslim bang li PDK-S'ê kir û wiha got: "Pêşniyara min ji wan re ew e ku ligel gelê xwe yek bin û xwe nêzîkî gel bikin. Mirov bi helwesta wan nagihe ti cihekê. Ango bi

pere, dolar û çekên xwe fermanên xwe li ser gel ferz bike. Li Rojava sistemekê avakirin û me dixwest ew jî parçeyek ji wê sistemê bin. Di nava wê sistemê de partî û azadî jî heye. Yasayên kantonan tî avakirin, her kes dikare bi ciwanî nêrînen xwe bîne ziman. Pêşiya wan jî nehatiye girtin û em hevîdar in ew jî para xwe ji demokrasîya li Rojava heye bigirin."

Hevserokê PYD'ê bal kişand ser armanca serdana wan a Herêma Kurdistanê û got: "Başûrê Kurdistanê welatê me ye. Em ji bo hinek hevdîtinan hatin û me serdana xebatkarên xwe yên li vir jî kir. Karê me li çî cihekî welatê me hebe, emê biçin."

Derbarê hevdîtinên ligel Yekîtiya Nîştimaniya Kurdistanê (YNK) yên li Silêmaniyê jî Salih Mûslîm ev agahdarî dan: "Hevdîtinên me yên ligel YNK'ê dostanî bûn. Me

Kobanê: 18800 xwendekar perwerdeya zimanê Kurdî dîtî

Li herêma Kobanê saziya Zimanê Kurdî (SZK) di nava 2 salan de 18 hezar û 800 kes di perwerdeyên zimanê kurdî re derbas kirin. Her wiha 22 navendên fêrkirina ziman hatin vekirin û li 340 dibistanên fermî dersên kurdî hatin dayîn. Li herêma xweser a Kobanê xebatên zimanê kurdî demek dirêj e tîne meşandin, lê xebatên ku berê ji ber pêkutiyên rejîmê bi veşartî dihatin meşandin, bi şoreşa 19'ê Tîrmehê ya sala 2012'an re, êdî bi awayekî fermî hatin domandin.

Saziya zimanê Kurdî (SZK) jî di sala 2012'an de, xebatên xwe di çarçoveya

sîstema sazîbûnê û hîn bi rêkûpêktir domandin. Di çarçoveya xebatên ku ev 2 salin dom dikin de hem navenda SZK'ê ya Kantona Kobanê, hem jî 8 şaxên saziyê hatin vekirin. Her wiha li herêmên rojhilat, rojava û başûrê Kantona 14 navendên fêrkirina ziman hatin vekirin. Li van navendan jî dersên zimanê kurdî yên asta yekem, duyem û sêyemîn hatin dayîn.

Ji bilî vekirina navendên fêrkirina kurdî, li 340 dibistanên fermî jî, dersên zimanê kurdî hatin dayîn. Li van dibistanan jî, mamosteyên dildar û yên ku ji perwerdeyên ziman bawername girtine,

dersên kurdî dan.

Di nava vî demê de li tevahiya herêmê bi giştî 18 hezar û 800 şagirt di



perwerdeyên zimanê kurdî re hatin derbaskirin. Ji van hezar û 800 di 3 mehên sala 2014'an de hatine perwerdekirin.

PUKmedia/ANHA

Barzanî pêşwaziya şanda PDK-S kir

Îro çarşem 09.04.2014 li Selahedîn birêz Mesûd Barzanî Serokê Herêma Kurdistanê pêşwaziya Si'ud Mela Sekreterê nû yê Partiya Demokrata Kurdistanê li Suriye û Endamên Serkirdayetîya wê partiye kir û li gel wan civiya.

Di destpêka kombûnê da Sekreterê nû yê Partiya Demokrata Kurdistanê li Suriye ji bo rexsandina vê hevdîtîne spasiya Serok Barzanî kir û bi kurtî ji encamên kongreya yekîtiya siyasî û dirustbûna Partiya Demokrata Kurdistanê li Suriye û erk û raspardeyên vê kongreyê xisterû û Serok Barzanî ji serkeftina kongreyê aqahdar kir. Her li vê kombûnê da endamên serkirdayetîya PDKS bi vê helkeftê pîrozbahiyên xwe pêşkêşî gelê Kurd û Serok Barzanî kirin û ji bo Serok Barzanî û gelê Kurd soz dan li xizmeta rêbaza Kurdayetî û berjew-

endiyên neteweyîyên gelê û hêvî xwest ku li erk û karên xwe dabin. Sekreter û xwe de serkeftî bin. Serok



Endamên Serkirdayetîya Partiya Demokrata Kurdistanê li Suriye spasiya Serok Barzanî kirin ku palpiştê xuşk û birayên Kurd li Suriye bûye û palpiştîya Serok Barzanî ji bo berev pêşvebirina doza rewya gelê Kurd li Suriye bi sedemeke bi hêz zanîn.

Li beranber da Serok Barzanî ji bo serketina kongreyê û encamên kongreyê pîrozbahiyên xwe pêşkêşî gelê Kurd û şanda mîhvan kir

Barzanî li gotarek de balkişand li ser wê yekê ku bîr û baweriya Kurdayetiyê me li dewra hevdû komkiriye û ji bilî wê balkişand li ser xebata gelê Kurd li Suriye ku em her çî bikin nikarin qerzê gelê Kurd li Suriye bidîn ji ber ku li rojên teng da yarmetiya şoreş û xebata tevgera rizgarîxwaza Kurdistanê dane û ew dilsozî û xemxuriya wan cihê şanaziyê ye. Serok Barzanî li dirêjahiya axaftina

xwe de daxwaz li Sekreter û Endamên Serkirdayetîya nû ya Partiya Demokrata Kurdistanê li Suriye kir vê serkeftinê û encamên kongreyê biparêzin û birayane û kurdperwerane li gel hevdû da bin û erkê we yê serekî ewe bê ku nehêlin vê derfeta li Kurdistanê li Suriye ji bo gelê Kurd hatiye holê bi vala biçê. Serok Barzanî amadehiya tevahiya xwe û Herêma Kurdistanê ji bo palpiştîkirina Partiya Demokrata Kurdistanê li Suriye ragihand û balkişand li ser wê yekê ku ji bo muamelekirina li gel rewşa siyasiya Suriye û Rojavayê Kurdistanê li nav xwe da her biryarek bidin palpiştîyê li wê dikin. Serokê Herêma Kurdistanê li dawîya axaftina xwe de paşaroja gelê Kurdistanê bi geş û pir bi hêvî wesif kir û wê yekê xisterû ku guhertinên navçeyê û cîhanê li berjewendiya gelê Kurdistanê ye û pêwîste em hemû sûd ji van derfetan werbigrîn ku ji bo gelê me hatiye holê.

“Emê çarenûsa xwe ne bi dizî lê eşkere ragihînin”

AVESTA KURD / Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî, diyar kir ku her gava



ku kurd gihîşt wê baweriyê ku çarenûsa xwe diyar bike vê yekê vi dizî nake dê bi eşkere bike û got ku êdî wê çaxê Bexda dibe cînarê me. Serokwezîr Nêçîrvan Barzanî di hevpeyvekê de digel televîzyona erebî ya bi navê Asya, li ser pêwendiyên navbera Hewlêr û Bexdayê her wiha nakokiyên navbera her du aliyan daxuyanî da. Nêçîrvan Barzanî, rexne li gotinên serokwezîrê Iraqê Nûrî Malîkî yê derbarê vekirina tola rojnamevanê iraqî Mihemed Bidêwî gotibû, kir û got, mixabin Malîkî ku serokwezîrê Iraqê ye peyva “xwîn li hember xwînê” bikar tîne û wiha axivî: “Em naxwazin Iraq nû wiha be, em dixwazin qanûn li ser hemû tiştêkî re be.” Serokwezîr Barzanî destnîşan kir ku ev gotinên Malîkî zêdetir mîna serokeşîran e heta serokwezîrê Iraqê çimkî gotinên wî dibin sedema aloztirbûna rewşa welêt.

Li ser kolandina xendeqê li ser sînorê Rojava û Başûr, Mistefa got, ew xendeq ji bo astengkirina çekdarên komên radikâl ên mîna DAIŞ, EI Nusra û El Qaîde her wiha qaçaqxçyan tê lêdan. Deriyê sînorî yê navbera Rojava û Başûr ji alîkariyên mirovî re vekirî ye û wiha axivî: “Her çiqas nakokiyên me bi PYDê re hebin jî lê dîsa em sînor bi ser mirovên xwe yê li Suriyê de nagirin Berpîrsê pêwendiyên derve yê Herêma Kurdistanê Felah Mistefa ragihand, di çarçoveya pêvajoya aştîyê de divê gerîlayên PKKê ji çiyê dakevin û got: Eger pêwîst bike emê bibin navbeyinkar jî.”

Tora înglîzî ya BBC bi berpîrsê pêwendiyên derve yê Herêma Kurdistanê Felah Mistefa re hevpeyvînek encam da. Di hevpeyvîne de ku Felah Mistefa wek “wezîrê derve yê herêma Kurdistanê” hatiye nasandin, Mistefa li ser rewşa pêvajoya aştîyê ya li Bakûrê Kurdistanê û Tirkîyê daxuyaniyên girîng dan û

Mistefa bo BBC: Divê gerîlayên PKKê ji çiyê dakevin

diyar kir ku divê gerlayên PKKê yê li Qendîlê dakevin û pîrsa hebûna PKKê bê çareserkin çimkî li cihê ku aştî hebe nabe çek hebe.

Li gorî Mistefa, divê her du aliyan pîrsa kurd li Tirkîyê bi sebir tevbigerin û tiştên ku îmkana pêkanîna wan tîne, neyên xwestin û gotin, çimkî pîrsa kurd dê bi têgihîştina rêber û rayedarên her du aliyan bê çareserkin.

Derheqê navbeyinkariya Herêma Kurdistanê di berdana çekan ji aliyê PKKê de jî, Mistefa got ku, hikûmeta Tirkîyê baştir dizane dê çî bike û heta ev pêvajoyê bidome dê baştir bizane ka çî pêwîst e û wiha got: “Eger ji me tiştêk were xwestin û ji bo çêbûna aştîyê di navbera birayên kurd û tirk de çî pêwîst be em amade ne.” Felah Mistefa destnîşan kir ku derxistina lêborîna giştî li Tirkîyê zerûrî ye ji ber ku divê mirovên han derbasî nav siyaseta bibin û divê deriyek ji

wan re bê vekirin.

Li ser kolandina xendeqê



li ser sînorê Rojava û Başûr, Mistefa got, ew xendeq ji bo astengkirina çekdarên komên radikâl ên mîna DAIŞ, EI Nusra û El Qaîde her wiha qaçaqxçyan tê lêdan. Deriyê sînorî yê navbera Rojava û Başûr ji alîkariyên mirovî re vekirî ye û wiha axivî: “Her çiqas nakokiyên me bi PYDê re hebin jî lê dîsa em sînor bi ser mirovên xwe yê li Suriyê de nagirin.”

Mistefa rexne li PYDê girt û got PYDê li Rojava siyaseta xistiye bin kontrola xwe û mafê axaftinê nade yê din.

“Em dixwazin hemû kurd bîr ba hev û bi hev re kar bikin.”

Berpîrsê pêwendiyên derve li ser beşên din ên Kurdistanê jî got: Me li Kurdistanê Iraqê ji bo bidestxistina armanc û hêviyên xwe, Iraqa federal hilbijartîye û divê kurdên din jî bi hikûmeta navendî ya welatên ku tê de dijîn, li ser çareserkirina pîrs-girêkên xwe li hev bikin.

Li ser dewleta kurdî li Başûrê Kurdistanê jî Felah Mistefa got: “Hedefa me ya dewleta kurdî her heye û di cihê xwe de ye lê ya girîng dem û çawaniya avakirina wê ye lê vê gavê ev tişt ne di rojevê de ye.”

Di bersiva vê pîrsê de ku gelo niyeta we heye bi kurdên Suriyê re dewletek kurdî ava bikin? Mistefa wiha got: “Niyeteke me ya wisa nîne. Ez derbarê kurdên Iraqê dixafim. Kurdên Suriyê divê li nav Suriyê û bi hêzên opozîsyona wî welatî re biryar bidin.” (Rûdaw)

Yawer: Ti şandê wezaretê pêşmerge neçûye Misrê

Hewlêr (Rûdaw)- Sekreterê giştî yê wezaretê pêşmerge ya Herêma Kurdistanê ew nûçe red kirin ku dibêjin şandê wezaretê pêşmerge serdana Misrê kiriye.



Berî niha hat ragihandin ku şandê leşkerî ya Herêma Kurdistanê bi serpereştîya yek ji beşên girîng ên wezaretê pêşmerge ji Hewlêrê çûye paytexta Misrê Qahîre. Li gor nûçeyê rojnameya Îtîhad a îmaratî, biryar e ew şand ligel berpîrsên mezin ên wezaretê bergiriyê ya Misrê bicive. Bi gotina wê rojnameyê, serdana şanda wezaretê pêşmerge ji bo wê yekê ye ku sûd û fêde ji karîna û şarezayîya leşkerî ya Misrê werbigire. Derbarê vê nûçeyê de, sekreterê giştî yê wezaretê pêşmerge ya Herêma Kurdistanê Cebbar Yawer ji Tora Medyayî ya Rûdawê red kir ku ti şandê wezaretê pêşmerge serdana Qahîre kiribe. Yawer herwiha got “Ti fermaneke fermî ji wezaretê pêşmerge derneketiye ji bo ku şandê leşkerî biçê Misrê”.

Tirkîyê 48 siyasetmedarên Kurd ên doza KCK serbest berdan

Siyasetmedarên Kurd ên doza “KCK”ê ya Amedê ku di operasyona

Tîpa E ya Mêrdînê hatin berdan. Siyasetmedarên hatin berdan li pêş



girtîgehê bi coş hatin pêşwazîkirin.

Li pêş girtîgeha girtî ya Tîpa D ya Amedê, Hevşaredarê Bajarê Mezin ê Mêrdînê Ahmet Tûrk, rêveberên ÎHD, parêzer û xizmên girtîyan jî di nav de bi sedan kes siyasetmedarên Kurd ên hatin berdan pêşwazî kirin.

Girtiyên jin ên di doza bingehîn de hatin darizandin jî ji Girtîgehên Tîpa E yê Amed û Mêrdînê hatin berdan. Ji Girtîgeha Tîpa E ya Amedê 17 girtiyên jin, ji Girtîgeha Tîpa E ya Mêrdînê jî girtiyêke jin hate berdan.

Li aliyê din Hatîp Dîcle jî di nav de 44 siyasetmedar hînê girtî ne. Rûniştina Doza Bingehîn a KCKê wê roja Duşemê dewam bike.

Polîburoya YNK`ê biryar da berdewam be di civanê de

Polîtburoya Yekîtiya Nîştîmanî ya Kurdistanê îro 13 / 4 / 2014`e, li Silêmaniyê li barageha polîtburoyê bi serpereştîya cîgirê yekem yê sekreterê giştî yê YNK`ê Kosret Resûl Elî civiya. Piştî civîn bi dawî bû jêdereke teybet ji PUKmedia yê re da xuya kirin ku îro di civînê de pîrsa hilbijartinan û avakirina hikûmeta Herêma Kurdistanê li ser hîma pêşketinên nû hatin gotebêj kirin û nixandî. Her wiha civînê biryar da ku polîtburoya YNK`ê di civînên xwe de berdewam be, û di heman demê de encu-



mena serkirdetiyê jî derbarê heman pîrsên hilbijartinan û avakirina hikûmetê de berdewam di civînan de.

Termînalê Geştîyariya Hewlêrê hate vekirin

Bi awayeke serdemiyane û bi otobusên modelên nû Termînalê Geştîyariya Navdew-



letîya Hewlêrê hate vekirin. Nadîr Rostî Peyvîdarê Desteya Geştûguzariya Herêma Kurdistanê ragihandiye ku ev termînalê veguhestina giştî ya Hewlêre ku geştîyar û hemwelatîyên li Bakûrê Kurdistanê û Rohhilatê Kurdistanê û welatên Îran û Tirkîye û welatên din vediguhezîne Kurdistanê, her wiha bi berevajî ve jî karên xwe dike. Her wiha Rostî got: Ev cîh bi awayeke navdewletî hatiye dirustkirin û hemû pêdivî ji bo wê hatiye dabînkirin û çendîn kompaniyayên geştîyarî nivîsingehên xwe yê taybetî têda vekirine.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa



av

Ev çiyə? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.



diran

Ev çiyə? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.



agir

Ev çiyə? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь.
What is it? It is fire.



mar

Ev çiyə? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ildir.
Что это? Это змея.
What is it? It is a snake.

Bb



bizin

Ev çiyə? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.



balon

Ev çiyə? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.



bacan

Ev çiyə? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.



otomobil

Ev çiyə? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc



taç

Ev çiyə? Ev **taçe**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.



canı

Ev çiyə? Ev **canie**.
Bu nədir? Bu atdır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.



cüçik

Ev çiyə? Ev **Cüçike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.



finçan

Ev çiyə? Ev **finçane**.
Bu nədir? Bu finçandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç



çav

Ev çiyə? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.



çelek

Ev çiyə? Ev **çeleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.



defter

Ev çiyə? Ev **deftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.



dar

Ev çiyə? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

Ee



belg

Ev çiyə? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.



elok

Ev çiyə? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.



çaynîk

Ev çiyə? Ev **çaynîke**.
Bu nədir? Bu çaynikdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.



çakûç

Ev çiyə? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkiedir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.



dest

Ev çiyə? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.



dil

Ev çiyə? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.



ker

Ev çiyə? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.



zebeş

Ev çiyə? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarpızdır.
Что это? Это арбуз.
What is it? It is a water melon.

Êê



êleg

Ev çiyə? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.



hêk

Ev çiyə? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff



fil

Ev çiyə? Ev **file**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.



firok

Ev çiyə? Ev **firoke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолет.
What is it? It is a plane.



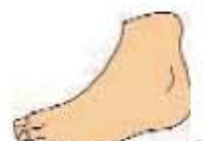
gizêr

Ev çiyə? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.



gêzi

Ev çiyə? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это метла.
What is it? It is a broom.



pê

Ev çiyə? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.



kêr

Ev çiyə? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.



fînd

Ev çiyə? Ev **fînde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.



zerafe

Ev çiyə? Ev **zerafcye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.



gore

Ev çiyə? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

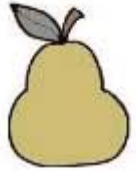


guh

Ev çiyə? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh



hirmê



hirç

Ev çiyê? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

Ev çiyê? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.



hesp



hêştir

Ev çiyê? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

Ev çiyê? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dâvêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li



dil



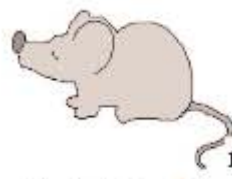
lepk

Ev çiyê? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ev çiyê? Ev lepkê.
Bu nêdir? Bu olcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.



ling



miş

Ev çiyê? Ev linge.
Bu nêdir? Bu qêçdir.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

Ev çiyê? Ev mişê.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî



dîk



îsot

Ev çiyê? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

Ev çiyê? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.



gustîle



keştî

Ev çiyê? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzûkdir.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

Ev çiyê? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gomidir.
Что это? Это парход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî



roj

Ev çiyê? Evjûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

Ev çiyê? Ev roje.
Bu nêdir? Bu gînoşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.



rojname



kevjal

Ev çiyê? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qezetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

Ev çiyê? Ev kevjalê.
Bu nêdir? Bu xerçongdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Kk



birek



kûsî

Ev çiyê? Ev birekê.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

Ev çiyê? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.



kund



kevçî

Ev çiyê? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

Ev çiyê? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşîqdir.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

Li



lêv



lîmon

Ev çiyê? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

Ev çiyê? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.



xezal



kûlî

Ev çiyê? Ev xezalê.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

Ev çiyê? Ev kûlîye.
Bu nêdir? Bu çoyirtkoddır.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm



mûz



masî

Ev çiyê? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

Ev çiyê? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.



gamêş



meymûn

Ev çiyê? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu camışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

Ev çiyê? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn



nan



tren

Ev çiyê? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörêkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

Ev çiyê? Ev trenê.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.



hûrbivîn



reng

Ev çiyê? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zerrêbîndir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

Ev çiyê? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo



ode



otobûs

Ev çiyê? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

Ev çiyê? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.



sol



top

Ev çiyê? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

Ev çiyê? Ev tope.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp



penîr

Ev çiyê? Ev penîre.
Bu nêdir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.



pîvaz

Ev çiyê? Ev pîvaze.
Bu nêdir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is a onion.



peçemək

Ev çiyê? Ev peçeməke.
Bu nêdir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.



pênûs

Ev çiyê? Ev pênûse.
Bu nêdir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq



beq

Ev çiyê? Ev beqe.
Bu nêdir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.



Ev çiyê? Ev qaze.
Bu nêdir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.



meqes

Ev çiyê? Ev meqese.
Bu nêdir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.



portqal

Ev çiyê? Ev portqale.
Bu nêdir? Bu portqaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is a orange.

Rr



şêr

Ev çiyê? Ev şêre.
Bu nêdir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.



kêwrîşk

Ev çiyê? Ev kêwrîške.
Bu nêdir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.



tîr

Ev çiyê? Ev tîre.
Bu nêdir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is a arrow.



rovî

Ev çiyê? Ev roviye.
Bu nêdir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss



sêv

Ev çiyê? Ev sêve.
Bu nêdir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is a apple.



stêrk

Ev çiyê? Ev stêrke.
Bu nêdir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.



se

Ev çiyê? Ev seye.
Bu nêdir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.



sêvik

Ev çiyê? Ev sêvike.
Bu nêdir? Bu karofeldur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş



şûr

Ev çiyê? Ev şûre.
Bu nêdir? Bu qilncidir.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.



şeh

Ev çiyê? Ev şeje.
Bu nêdir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.



şîr

Ev çiyê? Ev şîre.
Bu nêdir? Bu südüdür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.



şüşe

Ev çiyê? Ev şüşeye.
Bu nêdir? Bu şüşodur.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt



tîr

Ev çiyê? Ev tîriye.
Bu nêdir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.



tûtî

Ev çiyê? Ev tûtîye.
Bu nêdir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.



pirtûk

Ev çiyê? Ev pirtûke.
Bu nêdir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.



tîmsah

Ev çiyê? Ev tîmsahe.
Bu nêdir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu



utî

Ev çiyê? Ev utiye.
Bu nêdir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is a iron.



guh

Ev çiyê? Ev guhe.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is a ear.

Ûû



bilûr

Ev çiyê? Ev bilûre.
Bu nêdir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.



brûsk

Ev çiyê? Ev brûske.
Bu nêdir? Bu ildırımıdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightningi.

Vv



çav

Ev çiyê? Ev çave.
Bu nêdir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is a eye.



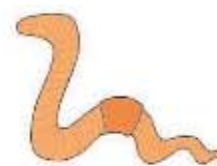
keVok

Ev çiyê? Ev keVoke.
Bu nêdir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.



gul

Ev çiyê? Ev gule.
Bu nêdir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.



kurm

Ev çiyê? Ev kurme.
Bu nêdir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.



çûk

Ev çiyê? Ev çûke.
Bu nêdir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.



dupişk

Ev çiyê? Ev dupişke.
Bu nêdir? Bu aqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.



bivîr

Ev çiyê? Ev bivîre.
Bu nêdir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is a axe.



berçavik

Ev çiyê? Ev berçavike.
Bu nêdir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is a glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBƏ-ALFABƏYA BI FERHENG

Ww



werdek



wêne

Ev çiyê? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökêdêdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çiyê? Ev wênecê.
Bu nêdir? Bu şekîdir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.



ewr



kew

Ev çiyê? Ev ewro.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çiyê? Ev kewê.
Bu nêdir? Bu koklêdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx



xalxalok



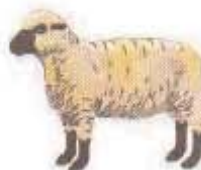
xanî

Ev çiyê? Ev xalxalokê.
Bu nêdir? Bu arabüzêdir.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çiyê? Ev xaniyê.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.



xaç



berx

Ev çiyê? Ev xaçê.
Bu nêdir? Bu xaçê.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çiyê? Ev berxê.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy



xiyar



heyve

Ev çiyê? Ev xiyarê.
Bu nêdir? Bu xiyardur.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

Ev çiyê? Ev heyvê.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.



yek



çiya

Ev çiyê? Ev yekê.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çiyê? Ev çiyayê.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz



ziman



zengil

Ev çiyê? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çiyê? Ev zengilê.
Bu nêdir? Bu zangdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.



zerik



derzi

Ev çiyê? Ev zerikê.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çiyê? Ev derziyê.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

Mamoste têne perwerdekirin

Akademiya Wêje û zimanan a Ferzat Kemanga dewreya amdekariya mamosteyan ku meh û nîvek berê dabû destpêkirin bi dawî kir. Akademiya Wêje û zimanan a Ferzat Kemanga ya Efrînê meh û nîvek berê dewreya perwerdê ya bi navê "Şehîd Ronahî" ji 20 mamosteyên zimanê kurdî dabû destpêkirin. Di dewreyê de mamoste hatin perwerdekirin. Dewere bi merasîmekê bi dawî bû. Di merasîmê de Endamê Desteya Rêveber a TEV-DEM'ê Bedran Çiya Kurd axivî û da zanîn ku ziman hebûna gelane û bal kişand ser rola perwerdeya zimanê mamosteyan. Di merasîmê de her wiha Endama Rêveber a Akademiyê Sozdar Mihemed jî axivî û bal kişand ser rola mamosteyan di pêşxistina nîfşên nû û got ku pêwîste li ser perwerdeya mamosteyan baş bê sekinandin.

Piştî axaftinan bawername li mamosteyên ku perwerde qedandin hate belavkirin. Çavliroyê ku dewreya din a perwerdeyê di 19'ê nîsanê de destpê bike.



ALFABÊ				DİKARÎ BIXWÎNÎ
KURDÎ			Azerî	
N b/s	ya bi tîpên latînî	ya bi tîpên kirilî	Latînî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemil, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzing, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Eli, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, fitone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerilla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahim, Îran
12	Ii	Ьь	Ii	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminfk,
13	Jj	Жж	Jj	Jlyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lâyla, lazim, lempe, lifon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, neví, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	Qq	Quling, qawe, qîr, qelem, qaiş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerilla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, sene, şêr, şûr, şapik, şalik, şîrîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Üü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vialî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Wecîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Xx	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelil, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Amerikalı senatörler John McCain ve Robert Menendez, Wahington tarafından halen "terörist örgütler" olarak değerlendirilen KDP ve YNK'nin bu listeden çıkarılması için yasa önerisi sundular.

Amerikalı parlamenterler, Irak Cumhurbaşkanı Celal Talabani'nin YNK'si ile Federal Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesut Barzani'nin KDP'sinin "terörist örgütler" listesinden çıkarılması için yasa önerisi sundu. Bu girişim ABD Başkanı Barack Obama tarafından da destekleniyor. Amerikalı senatörler John McCain ve Robert Menendez, Wahington tarafından halen "terörist örgütler" olarak değerlendirilen KDP ve YNK'nin bu listeden çıkarılması için yasa

Obama KDP ve YNK'yi 'terör' listesinden çıkarıyor!

önerisi sundular. Her iki parti Saddam



Hüseyin rejimine karşı 1990'lı yıllardaki

silahlı direnişlerinden dolayı 2001 yılında listeye alınmışlardı. Aynı ABD yönetimi, 2003'te Saddam rejimini askeri müdahaleyle devirmesine rağmen, KDP ve YNK halen bu listede tutulmaya devam etti. AFP'nin haberine göre John McCain, "Kürdistan Demokratik partisi ile Kürdistan Yurtseverler Birliği'ni terörist olarak ele almaktan vazgeçmenin zamanıdır" diyerek, bu sınıflandırma "Bölgede istikrar gücü olan ve yıllardan beridir ABD'ye yönelik metin bir sadakat örneği gösteren Kürt dostlarımız ve ittifaklarımıza ihanet ediyor" diye belirtti. Kürdistan Bölgesi'nin Washington temsilciliğinin inter-

net sitesindeki bir bildiriye göre Federal Kürdistan Bölgesi Başkanı Mesut Barzani, her iki parti resmi olarak listeden çıkarılana kadar Washington'a ziyarette bulunmayı reddediyor. Barzani'nin resmi olarak en son ziyareti Nisan 2012'de Barak Obama ile Beyaz Saray'da yaptığı görüşme olmuştu. Şubat ayında ABD Dışişleri Bakanlığı'nda Irak ve İran sorumlusu Brett McGurk, Temsilciler Meclisi'nde yaptığı bir konuşmada, "Kürt halkı, YNK, KDP, bizim on yıllardan beridir bölgedeki en yakın dostlarımızdır. En kısa sürede bu listeden çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz" demişti.

Kışanak: Yeraltı ve yerüstü zenginliklerden pay istiyoruz

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eş Başkanı Gültan Kışanak, "parlamento toplantısı" diye tabir ettiği ilk meclis toplantılarını gerçekleştirdiklerini ve önlerindeki politik perspektifin demokratik özelliklerini belirterek, "Yereldeki tüm enerji kaynakların-



dan, yeraltı, yerüstü zenginliklerinden, ekonomik varlıklardan, yerelin pay alması lazım" dedi.

El Cezire'ye (Al Jazeera) konuşan Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eş Başkanı Gültan Kışanak, seçimlerin ardından yetki, sorumluluk ve görevlerini arttıran bir çalışma içerisinde olduklarını belirtti. Perşembe günü toplanan Belediye Meclisi için "Parlamento toplantısı" diyen Kışanak, demokratik özelliklerinin ilk adımının bu toplantı olduğunu söyledi. Kışanak, "Parlamento toplantısı ilk adımdı. Belediye Meclisi'nin bir parlamento niteliğinde çalışmalarını yürütmesi ve güc-

lendirilmesi konusunda herkes hem fikir. Bunun için gayret edeceğiz. O anlamda bunu ilk adım olarak kabul edebiliriz. Tabii ilerleyen günlerde bunun artık nasıl şekilleneceği, komisyonların nasıl kurulacağı, komisyonların nasıl çalışacağı şekillenmiş olacak" dedi.

'Önümüzdeki politik perspektif demokratik özerklik projesidir'

KCK'nin büyükşehirlerde kanton sistemine geçilebileceği konusundaki önerilerinin hatırlatılması üzerine Kışanak, şunları söyledi: "BDP olarak 2007'den beri bölgesel yönetimler üzerine kurulu demokratik özerklik projemiz var. Bu aslında kanton projesine yakındır. Rojava bugün kanton tarzı bir örgütlenme esas aldı ve bunu duyurdu. Biz 2007'de zaten benzer bir projeyi kamuoyuna sunmuş ve bunun politikasını yapmış, siyasi iradesini ortaya koymuştuk. Bugün de bu doğrultuda çalışmalarımızı yürüten zamanıdır. Yeni bir isim değişikliğine ihtiyaç varsa partinin ilgili kurulları belirler. Bizim önümüzdeki politik perspektif, 2007'deki genel kurulda kabul edilen demokratik özerklik projesidir."

'Ankara'dan beklentimiz çalışmalarımıza katkı sunması'

Kışanak, ilk etapta Ankara'dan beklendikleri beklentilerini de "Özel-

likle merkezi hükümetin yerel yönetimlerin, belediyemizin anadil konusunda, anadilde eğitim ve kamusal hizmet konusunda yapacağı çalışmalara katkı sunmasını ve ön açıcı olmasını buradan ifade etmek istiyorum. Böyle bir tutum alırlarsa biz de elimizden gelen gayreti sarf ederek bu işi yerelde çözeriz. Anadilde eğitim konusunu ve anadilin kamusal alanda kullanılması konusunu yerelde çözebilmek son derece önemlidir ve bu Kürt sorunun çözümüne son derece önemli katkılar sağlar. Engel olmasınlar biz fiiliyatta yaparız" şeklinde belirtti.

'Enerji batıya yatırım bize icra olarak geldi'

Bölgede üretilen enerjiden pay alınması konusunda bir proje hazırlığı olup olmadığı sorusuna ise Kışanak, "Bunun fizibilitesini yapıyor, dosyasını hazırlıyoruz. Barajlar yapıldı. Sulama kısmı geri plana bırakıldı. Asıl enerji üretimi için çalıştırıldı ve enerji batıya yatırım ve sanayileşme olarak gitti. Bize de icra olarak geldi. Biz elektrik ürettiğimiz için suçlu hale geldik. Bütün köyler elektrik borcunu ödeyemedi diye icralık. Biz elektriği ürettik. Batıya götürüp sanayileşme ve kalkınma yaptılar. Doğuya ceza olarak geri döndü. Burada barajlar yapıp, elektriği batıya götürüp, buraya ceza

olarak dönmesi ciddi bir sorun. Artık doğrudan belediyeyi de ilgilendiriyor çünkü köylerdeki içme suyuyla ilgili bütün yapı borçlarıyla birlikte bize devredilecek. Buna köklü bir çözüm bulunması gerekir" yanıtını verdi.

Diyarbakır Belediyesi'nin petrol meselesi konusunda da bir çalışması olduğunu kaydeden



Kışanak, şunları söyledi: "Arkadaşlar dosya hazırlığı yapıyorlar. Diyarbakır'da kaç petrol kuyusu var, ne kadar üretim yapıyor, nereye gidiyor, geçmişte ağır çevre faturası vardı, onun durumunu araştırıyoruz. İçme kuyularını kirlettiği yönünde çok ciddi iddialar vardı. Petrol ekonominin ana dinamosudur ama oraya enerji gidiyor, bize kirliliği kalıyor. Elektrik gidiyor borç kalıyor, petrol gidiyor sularımız kirleniyor. Bunu ne Allah kabul eder, ne kul kabul eder, ne demokrasi kabul eder. Kaynaklarını ver ben götürüreyim, ne kadar ağır faturası varsa kalsın, bunu kimse kabul etmez."

'Petrolde pay istiyoruz'

Bu açıklamaları üzerine kendisine yöneltilen "Bundan, 'Petrolde en pay istiyoruz' sonucu çıkarabilir miyiz?" sorusuna da Kışanak, "Tabii ki kesinlikle pay istiyoruz. Yereldeki tüm enerji kaynaklarından, yeraltı, yerüstü zenginliklerinden, ekonomik varlıklardan, yerelin pay alması lazım" sözleriyle karşılı verdi.

Diyarbakır Cezaevi'nin müze yapılması projesi

Kışanak, kendisinin de yıllarca tutulduğu ve insanlık dışı uygulamalara maruz kaldığı Diyarbakır Cezaevi'ne ilişkin planları konusunda da bilgi verdi. En kısa zamanda ilgili herkesle tartışmalarını tüketip, Diyarbakır Cezaevi'nin müze olmasına yönelik projelerini hükümetin önüne koyacaklarını paylaştı. Kışanak, "Orayı yerel yönetime, belediyeye devretmelerini, orayı bir müzeye dönüştürme çalışmalarını hayata geçirme konusundaki ısrarımızı ortaya koyacağız. En kısa zamanda, bir iki yıl içerisinde, Diyarbakır Cezaevi'ni müzeye dönüştüren bir çalışmanın startını verip sonuçlarını almış oluruz. İlgili birimlerimiz bununla ilgili projelendirme çalışmalarına başladılar. Ortak çalışma yapıp, herkesin ortak projesi olarak hükümetin önüne getireceğiz. Hükümetin zaten yıkılma aşamasına gelmiş cezaevini derhal boşaltıp belediyeye devretmesi gerekiyor" dedi. DİHA

Hewlerde yeni hükümet kabinesi netleşiyor!

Yerel medyaya göre, Neçirvan Barzani başkanlığındaki yeni hükümet kabinesi net-



leşmeye başladı. Federal Kürdistan Bölgesi, Eylül ayında yapılan parlamento seçimlerinden bu yana aylar geçmesine rağmen henüz yeni hükümeti kuramadı. Ancak yerel medyaya göre, Neçirvan Barzani başkanlığındaki yeni hükümet kabinesi netleşmeye başladı. Federal Kürdistan Bölgesi'nde 21 Eylül'de yapılan parlamento seçimlerinde Mesut Barzani başkanlığındaki KDP 38 sandalye ile birinci parti olurken, Goran 24 sandalye ile ikinci güç haline geldi. YNK ise ağır yenilgi alarak 18 sandalye elde edebilmişti.

Yaklaşık yedi ay geçmesine rağmen halen yeni hükümet kurulamadı. Ancak hükümetin 30 Nisan'daki Irak

genel seçimleri öncesi ilan edileceğine yönelik sinyaller var. Sık sık Bağdat ile ipleri koparma mesajları veren Bölge Başkanı Mesut Barzani, 2 Nisan günü yaptığı bir açıklamada yeni hükümetin genel seçimler öncesi kurulacağını söylemişti. Geçen yedi aylık süre içerisinde partiler arasındaki görüşmeler, anlaşmalar veya anlaşmazlık konuları, kamuoyunda şeffaf bir şekilde tartışma konusu olmadı.

Gelinen aşamada Neçirvan Barzani başkanlığında kurulacak yeni kabinenin netleşmeye başladığı bildiriliyor. Rudaw gazetesinin internet sitesine göre, parlamentoda temsil hakkı kazanan beş temel partinin katılacağı bir kabine oluşturuldu.

BAKANLIKLAR BEŞ PARTİ ARASINDA PAYLAŞILDI

Buna göre İçişleri Bakanlığı KDP'ye giderken, Peşmerge Bakanlığı Goran'a, Başbakan Yardımcılığı da YNK'ye verildi. Ayrıca Türkmenler ile Asuri-Keldani-Süryani topluluklara da birer bakanlık ayrıldı.

Bakanlıkların partiler arasında dağılımının şöyle

olduğu iddia ediliyor:

KDP: İçişleri Bakanlığı, Tabii Servetler Bakanlığı, Planlama Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, Belediye Bakanlığı.

Goran Hareketi: Maliye Bakanlığı, Peşmerge Bakanlığı, Vakıflar Bakanlığı, Ticaret ve Sanayi Bakanlığı

YNK: Başbakan Yardımcılığı, Aydınlanma Bakanlığı, İmar Bakanlığı, Yüksek Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı

Kürdistan İslami Birliği (Yekgirtüya İslamî ya Kurdistanê): Elektrik Bakanlığı, Sosyal İşler Bakanlığı, Meclis ile Bakanlar Kurulu arası ilişkiler Bakanlığı

Kürdistan İslami Cemiyeti (Komela İslamî ya Kurdistanê): Tarım Bakanlığı ve bir bölge bakanlığı

Ayrıca Adalet Bakanlığı Türkmen topluluğa, Taşımacılık ve Ulaştırma Bakanlığı ise Asuri-Keldani-Süryani topluluğa verildi.

Bununla birlikte hızlı bir şekilde parlamentonun toplanması öngörülürken, parlamento başkanının Goran Hareketi'nden, yardımcısının da KDP'den olacağı iddia edildi. (anf)

'KCK' Ana davada 48 Kürt siyasetçiye tahliye

"KCK" operasyonları kapsamında 14

Nisan 2009'da gerçekleştirilen operasyonlar kapsamında aralarında DEP eski Milletvekili Hatip Dicle'nin de bulunduğu 92 Kürt siyasetçinin yargılandığı "KCK ana dava" kapsamında 48 Kürt siyasetçi tahliye edildi. Mehmet Abbasoğlu, Bayram Altun, Besime Konca, Celal Yoldaş 'ın da bulunduğu 48 Kürt siyasetçi serbest bırakıldı. Ahmet Birsin, Ahmet Zirek, Alaattin Aktaş, Alican Önlü, Bahri Çeken, Bayram Altun, Besime Konca, Celal Yoldaş, Çimen Işık, Dirayet Taşdemir, Ebru Günay, Elif Kaya, Engin Kotay, Ercan Sezgin, Esmâ Güler, Fethi Süvari, Gülcihan Şimşek, Hasan İnatçı, Hasan İraz, Herdem Kızılkaya, Hüseyin Bayrak, Hüseyin Yılmaz, Kamurak Yüksek, Kerem Duruk, Leyla Deniz, Lütfi

Dağ, Mazlum Tekdağ, Mehmet Abbasoğlu, Mehmet Ermiş, Mehmet Nimet



Sevim, Olcay Kanlıbaş, Pergüzar Kaygısız, Pero Dündar, Pınar Işık, Ramazan Dere, Senanik Öner, Salih Akdoğan, Sebahattin Dinç, Sevi Demir, Şinasi Tur, Şeyhmus Bayhan, Tamer Tanrıkoğlu, Ünal Ahmet Çelen, Zahide Besi, Zeynep Soğa, Zöhre Bozacı, Muharrem Erbey, Hacire Özdemir.

Uluslararası 'Anadilde Eğitim' Sempozyumu başladı



Cegerxwîn Kültür ve Sanat Merkezi'nde bugün başlayan sempozyum, KURD-DER tarafından organize ediliyor. Ve Siyasal ve Sosyal Araştırma Merkezi (SAMER) tarafından destekleniyor. Sempozyumun açılış konuşmasını Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eş Başkanı Gültan Kışanak, KURD-DER Başkanı Mustafa Karaman ve Prof. Dr. Mesut Yeğen yapacak. Sempozyuma Kuzey Kürdistan ve Türkiye'den akademisyenlerin yanı sıra, Doğu Batı ve Güney Kürdistanlı akademisyenler, dil bilimciler de katılarak diğer parçalardaki anadil tecrübelerini anlatacak. Osmanlı'dan günümüze anadilde eğitim başlıklı oturma da ise Kürt dilinin yanı sıra, Ermeni ve Süryanice gibi dillerin ayakta kalma mücadelesi anlatılacak. Son oturumda ise Peru, Finlandiya, Bask ve Katalan, Galler, İsveç'ten gelen katılımcılar deneyimlerini paylaşacak. (anf)

Италия предоставляет кредит Ираку

Министр иностранных дел Хошияр Зибари, встретился в среду с итальянским послом в Ираке, Массимо Марути. В ходе встречи, стороны обсудили двусторонние отношения на политическом и экономическом уровнях сотрудничества,

а также о завершении процедур, связанных с кредитом, предоставленным правительством Италии, Ираку. Они также рассмотрели урегулирования финансовых обязательств перед Ираком, начиная с времён бывшего режима и практи-

ческих шагов по завершению их. В работе совещания приняли участие заместитель по правовым и многосторонним вопросам, начальник отдела Европы, и заместитель начальника Юридического департамента. ПСКмедиа



Иракские сунниты создали новый альянс для борьбы против шиитской власти

Во время одной из важных встреч в Эрбиле на этой неделе иракские сунниты



объявили о создании нового альянса, целью которого является блокирование возможности третьего срока для шиитского премьер-министра Ирака Нури аль-Малики после апрельских выборов в законодательные органы Ирака. "Альянс Карам" (Достоинство) возглавит иракский суннитский бизнесмен Хамис Ханджар. Этот шаг пред-

принимается в то время, когда большое суннитское меньшинство страны отвернулись от шиитского правительства в Багдаде, обвинив Малики в пренебрежении суннитами Ирака и их районами. Правительство Малики, которое впервые столкнулось с многомесячными суннитскими протестами в провинции Анбар, теперь ведет там войну с суннитскими боевиками. "Альянс появился на свет в результате протестов в провинции Анбар против диктаторского правления Нури аль-Малики", заявил Ханджар во время презентации Альянса в минувший вторник. "Народ Анбара не забудет арест парламентария Ахмеда Альвани. Он снова будет кандидатом в Иракский Совет представителей", добавил он. Иракские силы безопасности ворвались домой Альвани в провинции Анбар, арестовав его по обвинению в терроризме. Суннитский депутат выступал вместе с протес-

тующими в городе Рамади в течение нескольких месяцев, осуждая Багдад за дискриминацию иракских суннитов.

"Мы хотим представлять голоса всех протестующих, кто недоволен всякого рода угнетением, давлением, диктатурой и коррупцией в Багдаде", сказал Ханджар в интервью "Rudaw". Новый суннитский альянс считает, что многонациональному Киркуку, который входит в число так называемых "спорных регионов", на которые претендуют арабы и курды Ирака, следует придать особый статус, где все религиозные и этнические группы могут сосуществовать спокойно. "Киркук является спорной областью, и выборы в Киркуке не должны проводиться, пока ситуация не нормализуется", сказал Абдул Резак Шаммари, депутат "Альянса Карам".

По словам Ханджара, новый альянс выбрал лидеров среди протестующих, и имеет четкую политическую программу, отражающую требования демонстрантов. Отвечая на вопрос, есть ли у нового суннитского альянса план объ-

явить о создании суннитского региона на подобию автономного курдского региона на севере Ирака, Ханджар предположил, что такая возможность есть. "Курды и сунниты не довольны шиитским правлением, и мы гордимся тем, что Курдистан доказал [возможность построения] стабильности и благосостояния. Почему мы не можем использовать опыт Курдистана для всего остального Ирака?". На вопрос о возможном провозглашении независимого курдского государства, о чем в последнее время говорят курдские лидеры, и Ханджар, и Шаммар заявили, что они выступают за Курдистан в составе Ирака. "Мы хотим использовать полученный опыт Курдистана в остальной части Ирака, без отделения Курдистана от Ирака", сказал Ханджар.

"Мы всегда хотели, чтобы Ирак оставался со всеми нами вместе, как и в течение тысяч лет. Мы хотим справедливого правителя, способного создать Ирак без дискриминации", сказал Шаммари.

По данным опроса, проведенного агентством "BasNews", большинство жителей Курдистана не голосуют за повестку дня какой-либо из сторон. Кроме того, часто разница в повестках светских и исламских партий Курдистана является мизерной.

В опросе приняли участие 100 респондентов, ни один из которых не читал предвыборную программу партии, за которую планирует голосовать. Основные мотивы поддержки – это семейные связи и история партии, а это означает, что их голоса, вероятно, будут основаны на неполитических причинах. Эксперты полагают,

Исламские и светские политические партии Курдистана имеют одинаковую повестку дня

что это явление привело к появлению программ с неопределенными повестками дня, в которых установлены слишком высокие цели, которые не могут в конечном счете быть выполнены.

Курдский политолог Фoad Маджид Мисри отмечает, что в Курдистане вообще не существует светских партий. "Какая светская партия может поднять лозунг, обещающий отделить религию от государственной власти в Курдистане?", спрашивает он. "В течение 22 лет ни одна из сторон не пыта-

лась сделать ни одного шага в сторону светской системы.



Они защитили все законы, к которым стремятся исламские партии, и это показывает, что эти партии основываются на

опыте исламских партий", говорит Мисри.

Самир Салим, отвечающий за выборы в партии "Исламский Союз Курдистана" (ИСК) подчеркивает, что их программа основывается на Коране.

Член политбюро "Патриотического союза Курдистана" (ПСК), Саади Ахмед Пира, говорит: "Наши повестки дня создаются таким образом, чтобы извлечь выгоду для Курдистана, независимо от того, является он светским или исламским". Член бюро "Коммунистической партии Курдистана", Зирак Камаль, отметил, что его партия уверена, что светская система может

обеспечить справедливость и социальную свободу, и часто выступает именно за светскую систему управления.

"В Индии исламские партии настаивают на светской системе, поскольку она держит баланс между различными религиями, и это одна из причин, почему мы должны подтолкнуть исламские партии голосовать за светскую систему", сказал Камаль.

Камаль также считает препятствием для демократии то, что люди голосуют не на основе базовых ценностей и целей партии, а скорее из-за истории, экономических выгод или семейных связей.

Финансовый кризис в Курдистане влияет на беженцев

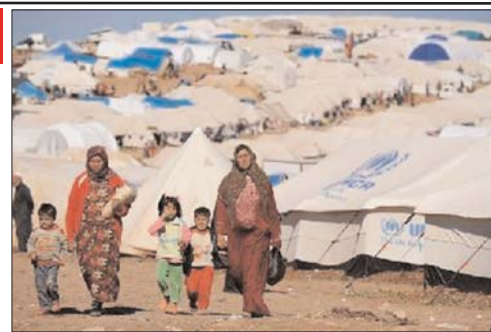
Региональное правительство Курдистана (КРГ) и Организация Объединенных Наций (ООН) ожидают, что число сирийских беженцев в Курдистане к концу 2014 года достигнет 250 000 человек.

Как сообщает "BasNews", делегаты ООН и КРГ встретились в Курдистане, чтобы обсудить вопросы, связанные с

сирийскими беженцами, и воздействием на них финансового кризиса в Курдистане.

Выступая на пресс-конференции после встречи, заместитель главы департамента международных отношений КРГ, Диндар Зибари, сказал: "Наша встреча с делегатами Организации Объединенных Наций рассматри-

вала роль учреждений ООН в Курдистане в плане обеспечения основных потребностей сирийских беженцев в регионе...". Как уже сообщалось, в настоящее время курдский регион Ирака столкнулся с финансовым кризисом, вызванным блокированием курдской части бюджета со стороны правительства в Багдаде.



Курдский режиссер получил две международные награды

Курдский режиссер Шахрам Мокри из Керманшаха (Иран), получил две награды на Фрибургском Международном кинофестивале (Fribourg International Film Festival - FIFF) в Швейцарии за свой фильм "Mahi Va Gorbeh" ("Рыба и кошка"). "Mahi Va Gorbeh", фильм о молодежи, получил награду как "Лучший фильм" фестиваля, в результате

чего число его международных наград выросло до семи. Как пишет "BasNews", фильм ранее участвовал в иранском международном кинофестивале, а также в Венецианском кинофестивале, где он был также награжден призом "Лучший фильм". Мокри, 1977 года рождения, является иранским курдским писате-

ром и кинорежиссером, известным на международном уровне. Его самые известные фильмы:

"Electric Shock and Fly" (2000), "Шторм Стрекоз" (2002), "Предел круга" (2005), "Андо-С" (2007), "Ашкан, Священное Кольцо и другие рассказы" (2009), "Сырой, Вареный и Горелый" (2010) и "Рыба и Кошка" (2013).

"АвтоКрАЗ" будет участвовать в развитии Курдистана

Руководство ПАО "АвтоКрАЗ" посетил Региональное правительство Курдистана (КРГ). Во время пребывания делегации КрАЗа в КРГ состоялась встреча с руководителями ряда Министерств, в том числе - с Министром сельского хозяйства и водных ресурсов КРГ, профессором Серваном Бабаном. Делегацию КрАЗа сопровождал Чрезвычайный и Полномочный Посол Украины в республике Ирак Анатолий Маринец, который оказал огромную

поддержку ПАО "АвтоКрАЗ" во время визита. Во время встречи с Министром сельского хозяйства и водных ресурсов КРГ обсуждались вопросы сотрудничества области сельского хозяйства. Г-н А. Маринец отметил высокий потенциал Украины в области сельского хозяйства. В частности, он акцентировал внимание руководителя министерства на готовности и возможности КрАЗа в полной мере обеспечить потребности сельского хозяйства КРГ в транспорт-



горных районов Курдистана.

Директор по продажам и маркетингу ПАО "АвтоКрАЗ" Юрий Облог детально ознакомил г-на Сервана Бабана с

модельным рядом выпускаемой предприятием техники. Он отметил, что КрАЗ может оперативно и качественно изготавливать автомобили различных модификаций и комплектаций, с дополнительным набором опций, учитывая любое пожелание заказчика. В свою очередь Министр сельского хозяйства и водных ресурсов выразил глубокое удовлетворение по поводу начала сотрудничества Министерства с КрАЗом, что в дальнейшем будет служить расширению диапазона сотрудничества на благо двух стран. kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 14 (258) 14 - 20 апрель 2014 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Президент Барзани: США не дали курдам провозгласить независимость

Члены делегации Вашингтонского Института Ближнего Востока (Middle East Institute - MEI) 31 марта встретились в Эрбиле с президентом Курдистана, Масудом Барзани.



В ходе встречи с американской делегацией Масуд Барзани сказал, что американские ошибки и нестабильность в Ираке и Сирии стали непредсказуемыми сюрпризами для иракских курдов. А говоря о неудачах американской администрации в Ираке после 2003 г., Барзани заявил: "Это была ошибка [США], не позволивших

курдам провозгласить независимость". С 2003 года отношения между Региональным правительством Курдистана (КРГ) и правительством Ирака

были напряженными. Внутренняя нестабильность и авторитарный характер аль-Малики привели к растущей озабоченности среди курдского руководства. Барзани назвал закон об углеводородах одним из первых вопросов, которые должны быть решены между КРГ и Багдадом, добавив, что без обязательств со стороны Багдада следовать букве конституции,

эти проблемы останутся нерешенными.

КРГ хочет партнерства, сказал курдский президент. Но если оно будет невозможным, правительство проведет референдум среди своего народа, чтобы принять решение о долгосрочном статусе Курдистана, внутри или вне Ирака. Сирийский конфликт является еще одной из основных проблем КРГ. Барзани подчеркнул нейтральный статус своего правительства, назвав терроризм в Сирии "международной проблемой". В настоящее время в Курдистане находятся около 250 тысяч сирийских беженцев, и регион ищет той же помощи, которая была оказана другим странам, обеспечивающим убежище для сирийцев.

Утверждая, что Курдистан хочет быть стабилизирующим фактором в регионе, и иметь хорошие отношения со всеми своими соседями, Барзани подчеркнул, что на ближайшие 10 лет трудно предсказать развитие событий.

Президент Барзани встретился с главой социал-демократов Европейского Парламента

Президент Курдистана Масуд Барзани 7 апреля встретился с президентом Группы социал-демократов в Европейском парламенте, г-ном Ханнесом Свобода. Г-н Свобода оценил важные события и прогресс, достигнутые Курдистаном под руководством президента Барзани, и



поддержку ЕС Курдистану в виде запланированного более активного участия в

же обсудили отношения между Эрбилем и Багдадом, предстоящие выборы в Ираке, и воздействие сирийского кризиса на Курдистан и Ирак. Г-н Свобода похвалил позитивную роль президента Барзани в мирном процессе в Турции и в создании тесных связей, которые сложились между Турцией и Курдистаном в последние годы.

Президент Барзани встретился с халдейским католическим Патриархом Вавилона

5 апреля президент Курдистана Масуд Барзани принял г-на Луи Рафаэля Сако, халдейского католического Патриарха Вавилона. В совещании приняли участие ряд халдейских священников, которые выразили благодарность президенту Курдистана за его роль в обеспечении убежища для христианских общин, спасающихся

от насилия в остальной части Ирака. Г-н Сако также указал, что сообщение благодарности христианских общин Ирака президенту Барзани было передано из Ватикана, от Его Святейшества Папы Франциска. Президент Барзани тепло приветствовал делегацию, и подтвердил позицию Курдистана в том, что принцип сосу-

ществования является частью истории курд-



ского региона. Президент Барзани также

заявил, что в Курдистане никогда не будет принята дискриминация любого вида.

ПОСЛЕДНЯЯ страница

Нечирван Барзани призывает иракцев не разочаровывать следующее поколение

Выступая в годовщину падения иракского баасистского режима, премьер-министр Курдистана, Нечирван Барзани, заявил, что иракские стороны должны вернуться к согласованным во время прошлых дискуссий точкам для новой попытки решения текущих проблем страны. Как заявил курдский премьер, курдские политические партии в течение 50 лет предпринимали попытки принести демократию в Ирак. С 9 апреля 2003 года, когда была низвергнута статуя Саддама, власти и люди Курдистана стремились изменить политическую систему в Ираке путем подготовки новой конституции и новых законов. "Иракская конституция является основой для сосуществования иракского народа; уважать это – значит взять на себя обязательства по соглашениям, заключенным в 2004 и 2005 годах, которые привели к новой конституции", сказал Барзани. "В годовщину свержения режима Баас мы должны спросить себя, куда мы ведем Ирак, и какими мы хотим остаться в памяти следующих поколений". Говоря о конституции страны и осуществлении ее статей, Барзани призвал честно дать возможность созданию мирного и конструктивного сосуществования. "Давайте не будем разочаровывать следующее поколение", сказал он.



Курдские партии договорились о распределении мест в новом парламенте

Пять основных политических партий, набравших наибольшее количество голосов на выборах в законодательные органы Иракского Курдистана в сентябре прошлого года, будут включены в состав следующего курдского кабинета. Об этом сообщает "Rudaw". "Демократическая партия Курдистана" (ДПК), получившая наибольшее количество голосов на выборах, возглавит Региональное правительство Курдистана (КРГ). Кроме нее, "Движение за перемены" (Горран), "Патриотический союз Курдистана" (ПСК), "Исламский союз" и "Исламская лига" (Комала) получат министерские посты, в зависимости от количества голосов, полученных ими. По словам источника агентства, ДПК возглавит министерство внутренних дел, министерство природных ресурсов, планирования, образования и муниципалитетов. "Горран" получат министерства пешмарга, финансов, торговли и религий. Это означает, что тупиковая ситуация в распределении поста министра пешмарга, который спаривался между ПСК и "Горран", была разрешена. Долгосрочный стратегический партнер ДПК - ПСК, чьи чиновники угрожали перейти в оппозицию или даже бойкотировать новое правительство, согласился быть в новом кабинете. ПСК получит должность заместителя премьер-министра, а также министерства культуры, реконструкции, высшего образования и здравоохранения. "Исламский союз" получил министерства электроэнергетики и социальных вопросов, "Комала" - министерство сельского хозяйства, а "Туркменский фронт" - министерство юстиции. kurdistan.ru

ского Курдистана в сентябре прошлого года, будут включены в состав следующего курдского кабинета. Об этом сообщает "Rudaw". "Демократическая партия Курдистана" (ДПК), получившая наибольшее количество голосов на выборах, возглавит Региональное правительство Курдистана (КРГ). Кроме нее, "Движение за перемены" (Горран), "Патриотический союз Курдистана" (ПСК), "Исламский союз" и "Исламская лига" (Комала) получат министерские посты, в зависимости от количества голосов, полученных ими. По словам источника агентства, ДПК возглавит министерство внутренних дел, министерство природных ресурсов, планирования, образования и муниципалитетов. "Горран" получат министерства пешмарга, финансов, торговли и религий. Это означает, что тупиковая ситуация в распределении поста министра пешмарга, который спаривался между ПСК и "Горран", была разрешена. Долгосрочный стратегический партнер ДПК - ПСК, чьи чиновники угрожали перейти в оппозицию или даже бойкотировать новое правительство, согласился быть в новом кабинете. ПСК получит должность заместителя премьер-министра, а также министерства культуры, реконструкции, высшего образования и здравоохранения. "Исламский союз" получил министерства электроэнергетики и социальных вопросов, "Комала" - министерство сельского хозяйства, а "Туркменский фронт" - министерство юстиции. kurdistan.ru

Allah rəhmət eləsin!

"Diplomat" qəzetinin idarə heyəti və Tahir Süleyman, Nəriman Əyub, şəhid Ə.Əsgərov adına Ağbulaq kənd orta məktəbin kollektivi Əli müəllimə atası

Surxay Məmmədli oğlu Həsənovun vəfatından kədərli xəbərlərini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznü başsağlığı verir və Allahdan səbr diləyirlər.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN
İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin müxbirləri:
Pərviz Laçınlı
Sakit Çıraqlı
Региональный корреспондент:
Усуб Тейфур
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com
Ünvan: Bakı şəhəri 40, küçə
S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17
Navnisan: Bakü 40, soyaq
S.Mehmandarov xani 25, mal-17
Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində uğılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NFS 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500